1:4-=.QXD 1/1/2004 9:51 AM Page 1

KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır
H.Əliyev

DÎPLOMAT

www. Diplomata-kurdi.com

№ 11 (159), 26 Mart, Adar - 1 Aprel, Nîsan - sal 2012
Ji meha şûbatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û sîyasî

Qiyməti, Hêjaye, 40 qəpik

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!
Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sındırmış göy məsçidləri.
Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əyər.

Səbahəddin Eloğlu

Səh. 2

İlham Əliyev Novruz bayramı münasibətilə keçirilən ümumxalq şənliyində iştirak etmişdir

Səh. 4

Məsud Bərzani: “Xaosu aradan qaldırın, yoxsa müstəqilliyimizi elan edəcəyik”

РОССИЙСКИЕ КУРДЫ ОБЪЯВИЛИ ГОЛОДОВКУ
Səh. 14

“Təhlükə İran deyil, İsraildir”
Səh. 3

Səh. 9

ÖCALAN’SIZ ASLA

KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır
DÎPLOMAT
Kiçik Asiyanın qırmızı mozaikası
Mən nə üçün vuruşdum?
Səh. 3

“Diplomat " qəzetinə yasaq qoymaq ağılsızlıqdır

Səh. 8

Qüdsün xilaskarı Sultan Səlahəddin Əyyubi – əl-Kurdi

Səh. 12

Îraqê Sûriyê venexwend civîna Bexdayê

Səh. 6

DAYKA MİN KURDİSDAN

Səh. 12

Erdogan: Bi devê Öcalan û Qendîlê xeber nedin

Səh. 16

На Науруз Курдистан посетило 176 тысяч туристов

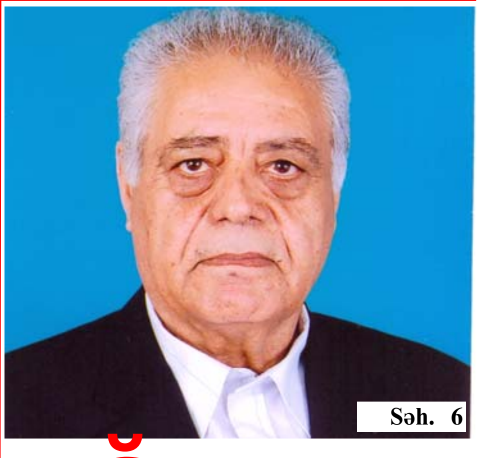
Səh. 6

AĞLAYIR

1:4-=.QXD 1/1/2004 9:51 AM Page 2

İlham Əliyev Novruz bayramı münasibətilə keçirilən ümumxalq şənliyində iştirak etmişdir

Prezident İlham Əliyev Novruz tonqalını alovlandırdı. Dövlət başçısı bayram şənliyində nitq söylədi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin nitqi

-Əziz dostlar,

Hörmətli xanımlar və cənablar!

Mən sizi və bütün Azərbaycan xalqını Novruz bayramı münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm, hər bir Azərbaycan ailəsinə səadət, uğurlar arzulayıram.

Novruz Azərbaycan xalqının ən sevimli bayramlarından biridir. Xalqımız əsrlər boyu bu gözəl bayramı qeyd edir. Hər bir ailədə Novruz əziz bayram kimi qeyd edilir. Müstəqil Azərbaycan ancaq 20 ildir ki, Novruzu dövlət bayramı kimi qeyd edir. İyirmi il ərzində bu bayram, doğrudan da, həm rəsmi bayram kimi qeyd edilir, həm geniş şəkildə, bütün ölkəmizdə hər bir Azərbaycan vətəndaşı baharın gəlişinə sevinir, hər bir Azərbaycan ailəsi bu bayram günlərində bir yerdə olur. Bir neçə il bundan əvvəl Azərbaycanda Novruz bayramının beş gün qeyd edilməsi ilə bağlı imzaladığım Sərəncamın da məqsədi məhz ondan ibarət idi ki, bu Novruz günlərində hər bir Azərbaycan ailəsi bu bayramı qeyd etsin. Şənbə və bazar günlərini də əlavə etsək, bu il bayram günləri yeddi gündür.

Azərbaycan xalqı öz milli mənəvi dəyərlərinə sadiqdir. Dövlətimiz bu dəyərlər üzərində qurulubdur. İyirmi il ərzində milli dəyərlərə münasibətimiz, milli ənənələrimizə hörmətimiz bizi daha da gücləndirdi. Bu gün müstəqil Azərbaycan bu əsaslı və güclü milli təməl üzərində öz gələcəyini qurur. Biz müasir dövlət qururuq, dünyaya inteqrasiya edirik, dünya proseslərində uğurla, fəal iştirak edirik. Ancaq çox güclü milli mənəvi dəyərlərimiz bizim üçün əsasdır.

Biz ümumbəşəri dəyərlərə sadiqik, ümumbəşəri dəyərləri bölüşürük. Milli dəyərlər isə bizim üçün həm keçmişimizə olan münasibətdir, hörmətdir, eyni zamanda, gələcəyə atılan addımlardır. Mən çox şadam ki, Azərbaycanda gənclər də milli mənəvi dəyərlər əsasında tərbiyə olunurlar. Gənclər milli ruhda böyüyürlər. Milli ruhun yüksək səviyyədə olması bizi - azərbaycanlıları bir xalq kimi daim yüksəklərə qaldıracaqdır.

Əsrlər boyu xalqımız müstəqillik arzusu ilə yaşamışdır. Biz müxtəlif ölkələrin, imperiyaların tərkibində yaşamışıq, ancaq milli mənliyimizi heç vaxt itirməmişik. Hər zaman milli dəyərlər, Azərbaycan dəyərləri bizi daha da gücləndirirdi. Xalqımız üçün ən çətin anlarda bir millət kimi özümüzü qorumaq üçün, ilk növbədə, milli dəyərlərimiz, ənənələrimiz, milli bayramlarımız, ana dilimiz öz rolunu oynamışdır.

Bundan sonra müstəqil dövlət kimi Azərbaycan yalnız inkişaf yolu ilə gedəcəkdir. Müstəqilliyimizin qısa tarixi bunu deməyə əsas verir. İyirmi il tarix baxımından kiçik bir dövrdür. Ancaq bu illər ərzində ölkəmiz çox uğurlu yol keçmişdir. Müstəqilliyimizi bərpa etdikdə Azərbaycanda gedən xoşagəlməz proseslər faktiki olaraq müstəqilliyimizi əlimizdən ala bilərdi. Ölkədə hökm sürən xaos, anarxiya, səriştəsizlik, siyasi rəhbərliyin xəyanəti ölkəmizi uçurum kənarına qoymuşdu. Ulu öndər Heydər Əliyevin Azərbaycana gəlməsi, Azərbaycan xalqının ona göstərdiyi etimad və inam vəziyyəti köklü şəkildə dəyişdirə bilmişdir. Ölkəmiz 1993-cü ildən bu günə qədər inkişaf yolunu yaşayır, beynəlxalq mövqelərimiz möhkəmlənir, daxildə vəziyyət müsbət istiqamətdə inkişaf edir. Azərbaycan dünya miqyasında ləyaqətli ölkə kimi özünü tanıtdıra bilmişdir.

İyirmi il ərzindəki uğurlar deməyə əsas verir ki, ölkəmiz bundan sonra da inkişaf edəcək və Azərbaycan dünya miqyasında daha da böyük yerə malik olacaqdır. Keçən ilin oktyabr ayında biz dünyanın ən mötəbər qurumu olan BMT Təhlükəsizlik Şurasına seçildik. Bu, deyə bilərəm ki, 20 illik müstəqil həyatımızın və uğurlu siyasətimizin məntiqi nəticəsi olmuşdur. Təsadüfi deyildir ki, BMT Təhlükəsizlik Şurasına seçilməyimiz müstəqilliyimizin bərpasının 20-ci ildönümünə təsadüf etmişdir. Bu, heç də təsadüfi deyildir. Bu, təsadüfdə əslində çox böyük məna, çox böyük rəmzi xarakter vardır. Çünki 20 il ərzində ölkəmiz o qədər inkişaf edib və dünyaya özünü o qədər tanıtdıra bilib ki, dünya birliyi bizə inandı, bizi dəstəklədi. 155 ölkənin Azərbaycana inanması və Azərbaycanı çox fəal şəkildə müdafiə etməsi bizim böyük uğurumuzdur, Azərbaycan dövlətinin böyük nailiyyətidir.

Biz artıq BMT-də fəal işə başlamışıq. Əvvəlki dövrlərdə qeyd etdiyim kimi, biz BMT Təhlükəsizlik Şurasında ədaləti müdafiə edəcəyik. Dünyada buna böyük ehtiyac vardır. Biz beynəlxalq hüququ müdafiə edəcəyik. Çünki bəzi hallarda beynəlxalq hüquq işləmir, beynəlxalq hüquq normaları tapdalanır və bu baxımdan Azərbaycan öz təcrübəsini də ortaya qoyacaqdır.

Bildiyiniz kimi, 20 ilə yaxındır ki, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi qətnamələr icra edilmir və bu ədalətsizlik bu gün də davam edir. Bəzi hallarda qəbul edilmiş qətnamələr dərhal - saatlar içərisində icra edilməyə başlayır. Bizə gəldikdə isə, 20 ilə yaxındır ki, bu qətnamələr kağız üzərində

qalıb. Bu, ədalətsizlikdir, bu, beynəlxalq hüququn pozulmasıdır və böyük dövlətlərin beynəlxalq hüququn pozulmasına laqeyd münasibətinin təzahürüdür. Biz çalışacağıq ki, bu ədalətsizliyə öz imkanlarımızla və bizi dəstəkləyən ölkələrin fəal iştirakı ilə son qoyaq. Beynəlxalq hüquq normaları bərpa edilməlidir. Bizim əzəli torpağımız olan Dağlıq Qarabağ və ətraf bölgələr işğalçılardan azad edilməlidir. Azərbaycanın dünya birliyi tərəfindən tanınan ərazi bütövlüyü bərpa edilməlidir. Azərbaycan ərazisində ikinci qondarma erməni dövlətinin yaradılmasına imkan verilməyəcəkdir. Azərbaycan suverenliyini, ərazi bütövlüyünü bərpa etməlidir və bərpa edəcəkdir.

Bizim bu mötəbər quruma seçilməyimiz, eyni zamanda, ölkədə gedən proseslərin məntiqi nəticəsidir. Biz son illər ərzində uğurlu siyasi və iqtisadi islahatlar aparmaqla ölkənin dayanıqlı inkişafına nail ola bilmişik. Bu gün Azərbaycan ilə əməkdaşlıq etmək istəyən ölkələrin, dostlarımızın sayı sürətlə artır. Bizim başqa ölkələrdə diplomatik nümayəndəliklərimizin də sayı artmaqdadır. Yəni, Azərbaycan bu gün nəinki region işlərində, dünya miqyasında müstəqil siyasəti ilə seçilən ölkədir. Biz 20 ildir, sözün əsl mənasında, müstəqil həyat yaşayırıq. Azərbaycan xalqının taleyi Azərbaycan xalqının əlindədir, xüsusilə, böyük dövlətlərin maraqlarının kəsişdiyi bir bölgədə müstəqil siyasət aparmaq böyük siyasi iradə, cəsarət və müdriklik tələb edir. Mən çox şadam ki, Azərbaycan xalqı həmişə olduğu kimi, özünə xas olan bu gözəl xüsusiyyətlərini ölkəmiz üçün ən çətin anlarda nümayiş etdirir. Biz bundan sonra da müstəqillik yolu ilə uğurla gedəcəyik. Bu gün qarşımızda bütün imkanlar, bütün üfüqlər açıqdır. Beynəlxalq mövqelərimiz möhkəmdir. Daxildə siyasət sabitdir, ictimai-siyasi vəziyyət çox yaxşıdır. Ölkədə böyük sosial proqramlar icra edilir. Bu proqramlar haqqında danışmaq üçün yəqin ki, bir neçə saat vaxt lazım olacaqdır. Sadəcə olaraq iki məqamı qeyd etmək istəyirəm. Keçən il 900 minə yaxın pensiyaçının orta pensiyası əhəmiyyətli dərəcədə, təqribən 40 faizə yaxın artırılmışdır. Bu gün Azərbaycanda orta pensiyanın səviyyəsi orta maaş səviyyəsinin 40 faizini təşkil edir. Bu, inkişaf etmiş ölkələr üçün xas olan nəticədir.

Bu yaxınlarda sovet dövrü əmanətlərinin qaytarılması ilə əlaqədar müvafiq Sərəncam imzalanmışdır. Bu da çox ciddi siyasi addımdır. Çünki müstəqil Azərbaycan dövləti keçmiş əmanətlərin qaytarılması işində hüquqi cəhətdən heç bir öhdəlik daşımır. Ancaq mən hesab etdim ki, bu, ədalətli olar və dövlət büdcəsində böyük məbləğ nəzərdə tutulur ki, biz gələn ilin sonuna qədər bütün əmanətlərin qaytarılmasına nail olaq. Bir daha demək istəyirəm ki, bu, çox ciddi sosial və siyasi addımdır və bizim nə qədər güclü sosial siyasət aparmağımızı əyani şəkildə göstərir.

Əlbəttə, biz nə sosial, nə xarici siyasət sahələrində uğurları güclü iqtisadi baza olmadan əldə edə bilməzdik. Məhz buna görə biz əsas istiqaməti bu sahəyə yönəltdik. Son 8 il ərzində iqtisadiyyatımız 3 dəfə, büdcəmiz təxminən 15 dəfə artmışdır. Bu gün biz güclü iqtisadiyyata malik olan ölkəyik. Bizim böyük valyuta ehtiyatlarımız vardır. Biz öz hesabımıza yaşayırıq, heç kimdən asılı deyilik. Əksinə, biz artıq yeni iqtisadi strategiyamızı icra edərkən xarici ölkələrə kreditlərin verilməsinə başlamışıq. Hesab edirəm ki, bu da çox gözəl göstəricidir. Bu, bizə gələcəkdə həm iqtisadi, həm də siyasi cəhətdən böyük iqtisadi və siyasi dividendlər gətirəcəkdir və artıq gətirir. Biz bu siyasəti davam etdirəcəyik, maliyyə resurslarımızı şaxələndirilmiş şəkildə lazım olan layihələrə istiqamətləndirəcəyik. İqtisadi sahədə əldə edilmiş nailiyyətlər bölgələrdə də öz təsirini göstərir. Hər bir bölgədə canlanma, inkişaf, quruculuq var, abadlıq işləri gedir. Bölgələr, rayonlar arasında sağlam rəqabət aparılır. Bu da məni çox sevindirir. Mən tez-tez bölgələrdə oluram və görürəm ki, hər bir yerdə quruculuq işlərinə böyük həvəs vardır. Hər bir rayonda sakinlər istəyirlər ki, onların şəhərləri, kəndləri daha da gözəl, daha da abad olsun.

Bir sözlə, ölkəmizdə ümumi ruh yüksəkliyi, ümumi quruculuq meyilləri çox güclüdür və bu, onu göstərir ki, Azərbaycan cəmiyyəti sağlam cəmiyyətdir. Bir daha demək istəyirəm ki, bu sağlamlığın əsas mənbəyi milli dəyərlərimizdir. Biz bu dəyərlərə sadiqik və daim bu dəyərləri uca tutacağıq. Eyni zamanda, müasir dünyaya inteqrasiyamız da çox uğurludur. Biz müstəqil dövlət kimi ümumi işlərə öz töhfəmizi veririk, regional proseslərdə fəal iştirak edirik.

Bu gün enerji, nəqliyyat layihələrinin icrasında Azərbaycan bölgədə söz sahibidir. Bizim təşəbbüsümüzlə icra edilən layihələr nəinki bölgə üçün, Avropa üçün, dünya üçün əhəmiyyətlidir. Biz bunu bilirik. Biz gücümüzü yaxşı bilirik. Bilirik ki, Azərbaycanın maraqlarını nəzərə almadan bölgədə heç bir təşəbbüs uğurla nəticələnə bilməz. Biz bu təşəbbüsləri enerji layihələrinin icrası ilə başlamışıq. Sonra isə bu, artıq nəqliyyat sektoruna təsirini göstərməyə başlamışdır. Nəticə etibarilə bu gün siyasi sahədə də istənilən təşəbbüs, bölgədə irəli sürülən təşəbbüs Azərbaycan ilə razılaşdırılmalıdır. Yaxın tarixin mənzərəsi mənim sözlərimi çox gözəl şəkildə təsdiqləyir.

Bizim siyasətimiz isə xoşniyyətlidir. Biz bütün ölkələrlə qarşılıqlı surətdə faydalı və qarşılıqlı hörmət, bir-birinin işlərinə qarışmamaq əsasında münasibətləri qururuq. Bu, ədalətli və məntiqi mövqedir. Biz heç bir ölkənin daxili işlərinə qarışmırıq. Əlbəttə, heç vaxt imkan verə bilmərik ki, kimsə bizim daxili işlərimizə qarışa bilsin. Baxmayaraq, belə cəhdlər vardır və istisna edilmir ki, bundan sonra da olacaqdır. Halbuki, Azərbaycanın uğurlu inkişafı və bizim güclü iradəmiz artıq bu səylərin səngiməsinə gətirib çıxarmalıdır. Ümid edirəm ki, belə də olacaqdır.

Hər halda seçdiyimiz yol inkişaf yoludur. Bizi bu yoldan heç kim döndərə bilməz. Heç bir qüvvə bizi seçdiyimiz yoldan çəkindirə bilməz. Çünki bu yol Azərbaycan xalqının rifahını təmin edən yoldur. Bu yol Azərbaycanın müstəqilliyinin möhkəmlənməsi üçün seçilibdir. Bu yol tərəqqi, demokratiya yoludur. Ölkəmizin bu böhranlı illərdə uğurlu inkişafı bir daha onu göstərir ki, seçdiyimiz yol düzgün yoldur.

Bu gün keçmişdə bəzən bizə tövsiyələr verən beynəlxalq maliyyə qurumları da artıq razılaşmağa məcburdurlar ki, seçdiyimiz yol düzgün yoldur. Avropada böhran davam edir. İqtisadi-maliyyə böhranının ikinci dalğası yaşanır. Bəzi ölkələr defolt ərəfəsindədir. Bəzi ölkələrdə kredit reytinqləri əhəmiyyətli dərəcədə aşağı salınır. Amma Azərbaycanın kredit reytinqləri yüksəlir. Həmin reytinq agentlikləri Avropa ölkələrinin reytinqlərini aşağı salırlar, bizim reytinqlərimizi artırırlar. Bunu görməmək mümkün deyildir. Bəzi antiazərbaycan qüvvələri nə qədər çalışsalar da, bizdə gedən inkişafı görməmək, bunu inkar etmək mümkün deyildir.

Bu inkişaf həm statistikada, həm də abadlaşan şəhərlərdə, gözəlləşən rayonlarımızda və gözəlləşən Bakıda özünü göstərir. Bakı bizim paytaxtımızdır, Bakı bizim əziz şəhərimizdir. Hər bir azərbaycanlı üçün yaşadığı yerdən asılı olmayaraq, Bakı mərkəzdir. Bu gün Bakı, doğrudan da, paytaxt şəhərinə layiq olan bir şəhərdir. Bakının tarixi gözəlliyi bu gün müasir infrastruktur layihələrinin tamamlanması ilə zənginləşdirilir. Bakının kənd və qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişaf Proqramı keçən ildən icra edilir və əminəm ki, gələn il uğurla başa çatacaqdır. Bütün qəsəbələrdə sosial struktur layihələri icra ediləcəkdir. Bakı gözəlləşir, Bakıda bütün tarixi binalar bərpa edilir. Bakı bu gün parklar, bağlar, bağçalar şəhəridir. Bakı bu gün dünya miqyasında ən gözəl şəhərlərdən biridir. Bu, reallıqdır. Yəni, bütün bunları biz insanların rahat yaşaması üçün edirik. Bakıda işləmək və yaşamaq üçün bütün imkanlar vardır. Mən istəyirəm ki, Bakı dünya miqyasında ən gözəl şəhərlərdən birinə çevrilir. Əminəm ki, gün gələcək və biz deyəcəyik ki, Bakı dünyanın ən gözəl şəhəridir. Belə də olmalıdır. Azərbaycan vətəndaşları ən gözəl şəraitdə yaşamalıdırlar. Həm böyük şəhərlərdə, həm kəndlərdə. Hər bir kənd üçün indi konkret proqramlar var və onlar icra edilir.

Əziz dostlar, bu gözəl bayram günlərində hava da bizimlə həmrəydir. Bu qış çox sərt keçmişdir və mən şəxsən xatırlamıram ki, Xəzər dənizi nə vaxtsa donsun. İndi məndən yaşda daha da böyük olanlar xatırlayırlar ki, 1953-cü ildə Xəzər dənizi donmuşdur. Yəni, bu, fövqəladə bir hal idi və biz hamımız səbirsizliklə bu gözəl günəşli günləri gözləyirdik. Bu da çox rəmzi xarakter daşıyır ki, məhz bayram günündə Günəş də bizimlə bərabərdir. Mən arzu edirəm ki, bundan sonra bütün dövrlərdə daim Azərbaycan səmasında Günəş saçsın! Daim bizim yolumuzu Günəş işıqlandırsın. Çünki bizim yolumuz haqq yoludur, ədalət yoludur, inkişaf yoludur.

Bir daha sizi və bütün Azərbaycan xalqını bu gözəl bayram münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm, hər bir Azərbaycan vətəndaşına cansağlığı və uğurlar arzulayıram. Sağ olun.

Böyük Britaniya İsrailin İrana hərbi müdaxiləsini dəstəkləməyəcəyini bəyan edib

"İsrailin İrana hərbi müdaxiləsini dəstəkləmirik". Bunu Böyük Britaniyanın baş naziri Devid Kameron deyib.

O bildirib ki, Böyük Britaniya İsraillə dostdur. Lakin hazırkı vəziyyətdə İsrail İrana hücum etməkdən çəkinməlidir: "İsrailin ABŞ və Böyük Britaniya kimi güclü müttəfiqləri var. Lakin İsrailə də dediyimiz kimi, bu gün üçün İrana hərbi müdaxiləni dəstəkləməyəcəyik. Çünki İrana qarşı sanksiyaları daha da ağırlaşdırmaq imkanlarımız var".

Kameron İranın mübahisəli nüvə proqramı ilə bağlı da fikirlərini bildirib: "Əgər İran nüvə proqramından hərbi məqsədlər üçün istifadə etməsə, digər dünya ölkələri ilə normal münasibətlər qura biləcək". /APA/

"Təhlükə İran deyil, İsraildir"

Sionist rejimi İranın nüvə proqramı ilə bağlı aparılan danışıqlar üçün əsas təhlükədir

İsveç xarici işlər naziri Kopenhagendə keçirilən Avropa Birliyinin xarici işlər nazirlərinin keçirdiyi mətbuat konfransında bildirmişdir ki, Sionist rejimi İranın nüvə proqramı ilə bağlı aparılan danışıqlar üçün əsas təhlükədir.

Cənab Bilt həmçinin Sionist rejimini 5+1 qrupu çərçivəsində nüvə proqramı ilə bağlı İranla aparılan danışıqlara manea yaratmamağa çağırıb. "ABŞ-ın kəşfiyyat hesabatlarına əsasən, İranın nüvə silahı yaratmaqla bağlı fəaliyyət göstərmədiyi əks olunur", -deyə nazir əlavə etmişdir.

Suriyada Novruz şənliyində 17 yaşlı gənc diri-diri yandı

Kürd bayrağını elektrik dirəyindən asmaq cəhdi faciəvi ölümlə nəticələnib

Suriyada keçirilən Novruz bayramı tədbirlərində 17 yaşlı kürd əsilli oğlan 8 metrlik elektrik dirəyindən yıxılaraq ölüb. Məlumata görə, bayram tədbirinin keçirildiyi meydanda kürd bayrağını asmaq üçün yüksək gərginlikli elektrik xəttinin keçdiyi dirəyə dırmaşan Mübarək Saleh Həsəni elektrik cərəyanı vurub. Bir anda alovlanan Saleh Həsən 8 metr hündürlükdən yerə çırpılıb. Yaralı vəziyyətdə xəstəxanaya çatdırılan Mübarək Saleh Həsənin həyatını xilas etmək mümkün olmayıb.

"Diplomat " qəzetinə yasaq qoymaq ağılsızlıqdır

Özü də Türkiyənin tələbilə bunu etmək ikiqat ağılsızlıqdır

Bugünkü dünya düzənində düşmənlə mübarizə ictimai fikrə təsir etməklə aparılır. Mətbuat, televiziya, internet resursları və sair bu mübarizədə əsas silah formasıdır. Ona görə də düşmən saydığın kəslə, o cümlədən rəqibini sıradan çıxarmaq istəyirsənsə, düzgün, ağıllı və məqsədyönlü təbliğat qurmalı, mətbuatla işləməyi bacarmalısan. Çünki müasir dünya, ölkənin demokratik dərəcəsini bu gün mətbuata olan münasibətlə ölçür.

Bu məsələdə məni nə narahat edir. Təbii ki, Azərbaycan mətbuatının bu günü ürəkaçan olmasa da, milli zəmində qarşıdurma yaradacaq, ölkənin etnik düzənini pozacaq qəzetə, jurnala çox şükür ki, rast gəlmirik. 1-2 qəzet var ki, onların da hədəflərində Azərbaycanı parçalamaq yox, daha çox özlərini və kimliklərini tanıtmaqdır. Ki, bu da bəzən bizim xoşumuza gəlmir. Amma demokratiyadan və söz azadlığından dəm vururuqsa, ilk növbədə, biz mətbuat nümayəndələri bu oyuna riayət etməliyik. Dözüm nümayiş etdirib onların cavablarını mətbuatda verməliyik.

Amma bu gün ilginc bir xəbər oxudum. Müxalif qəzetlər bayram edəcək şəkildə manşet verdilər ki, bəs Türkiyənin təzyiqilə Azərbaycanda "Diplomat" qəzetinin nəşrinə icazə vermirlər. Sözün düzü, bu qəzeti nə oxuyuram, nə də tutduqları dəsti-xətti təqdir edirəm. Əksinə, onların fikirlərinə qarşı ciddi müxalifəm. Amma hansısa mətbuat orqanına qarşı, özü də kənardan gələn bir təzyiqlə yasaq qoymaq mənə türklər demişkən, bir az tuaf gəldi. "Diplomat" qəzetinə qarşı mübarizə aparmaq üçün bizim kifayət qədər ağlımız və resurslarımız var. Bu gün 100-dən çox iqtidaryönlü mətbuat orqanı, 10-dan da çox müxalifətə bəy tərifi verən qəzet və jurnallar var. Hələ telekanalları demirəm. Bir "Diplomat" qəzeti nədir ki, ona cavab verə bilməyək. Və Türkiyənin hansısa bir bürokratının deyimi ilə bu qəzetin çapına mane olaq. Bu qəzetin rəhbərliyi də özünü "azad söz" carçısı kimi Avropada, Amerikada reklam etdirib başına tərəfdar yığa bilsin. Gürcüstanda qəzet çap etdirib özünü inqilabçı kimi aparsın. Ki, baxın Azərbaycan dövləti mənə qadağa qoysa da, qəzetin çapına mane olsa da, mən xalqım uğrunda özümü təhlükəyə atıb mübarizə aparıram. Halbuki bu qəzetin baş redaktorunun xalqım dediyi kəslərlə nə dərəcədə yaxınlığı var, bunun özü böyük sual yaradır. Ona görə Türkiyədəki bürokratlar və siyasətçilər belə mübarizə aparandırlarsa, bütün günü erməniní təbliğ edən mirzələrinə yasaq qoysunlar. Bakıda tərəfdarı və oxucusu olmayan hansısa bir qəzeti bağlatdırmaqdansa, parlamentdə otuzdurduqları millət vəkillərinə qarşı çıxsınlar. Taa gəlib bizdə dərk edilməyən, xalq tərəfindən tanınmayan və qəbul olunmayan bir qəzetə qarşı çıxıb onu məşhurlaşdırmasınlar.

Şöhrət El-Dəniz

http://gundelik-baku.com/index.php?newsid=5050

Sətri xəbərlər

* Cənubi Kürdüstanın paytaxtı Ərbil şəhərində keçirilən Novruz şənliyində prezident Məsud Barzani iştirak etmişdir. Söz alan cənab Barzani qeyd etmişdir ki, əgər İraqda demokratiya və hüquq bərqərar olmasa, Kürdüstan öz müstəqilliyini elan edəcək.
* Bütün dünya kürdləri Novruz bayramını təntənə ilə qeyd etmişlər. Xüsusən də Diyarbəkir şəhərindəki qeyd olunan və 1 milyondan artıq insanın toplanmasını qeyd etmək lazımdır.
* Ölkəmiz Azərbaycandada Novruz bayramı keçirilmişdir. Ayın 17-də "Ronahi" Kürd Mədəniyyət Mərkəzində, martın 21-də isə kürd tələbələrinin təşəbbüsü ilə bayram şənlikləri keçirilmişdir.
* İraqın milli pulu olan dinarın yeni şəkilləri hazırlanıb. Yenidən dizayn olmuş pullarda faşist Səddam tərəfindən yox edilməyə çalışılan "faeyli" kürd tayfası haqqında da məlumat olacaq.
* İraqın "İraqiya" siyasi bloku bəyanat yayıb. Onların sözlərinə görə, blok tamamilə Məsud Barzaninin siyasi prinsiplərini və təkliflərini qəbul edirlər.
* Ərəb Dövlətləri Birliyinin baş katibi Kürdüstana səfər edib.
* Şam şəhərində gedən döyüşlər nəticəsində 80-dən artıq əsgər, yüzlərlə müxalifət tərəfdarları öldürülmüşdür.
* PKK generalı Murad Karayılan: Əgər Türkiyə Suriyanın şimalındakı yeni yaradılan Kürdüstan muxtariyyatına hücum etsə, biz də öz növbəmizdə Türkiyəyə hücum edəcəyik.
* Yevgeni Primakov: Kür xalqı hələ öz müstəqilliyini elan etməyəcəklər. Bu məsələdə tələsmək lazım deyil.
* Avstraliyanın İraqdaki səfiri bildirib ki, ölkəsi və Cənubi Kürdüstan arasında ciddi iqtisadi əlaqələrin yaranması planlaşdırılır.
* Türkiyədə keçirilən Novruz bayramı zamanı 1 kürd öldürülmüşdür, 20-yə yaxını isə ağır yaralanmışdır.
* Yüz minlərlə Şiə İraqın müxtəlif bölgələrində aksiyalar keçirmişdilər. Əsas tələb isə, ölkədəki xaosu və Maliki diktaturasını aradan götürməkdir.
* Çexiyanın xarici işlər naziri Karel Şvarsenberq qeyd edib ki, o əslən kürddü. Onun ulu babaları 200 il bundan öncə Qafqazdan Çexiyaya köçüblər.
* Suriya kürdlərinin başçısı: Kürdlər artıq birləşiblər. Bunun bariz nümunəsi İraqın ardınca Suriyadada muxtariyyatın elan edilməsidir.
* Türkiyə mətbuatı: keçirilən əməliyyatlar zamanı türk ordusu 23 PKK-lını qətl etmişdir, ordu isə 8 əsgərini itirmişdir. PKK-nın nümayəndəsi isə bildirmişdir ki, döyüşlər zamanı 8 türk əsgəri öldürülmüşdür, 3-ü isə yaralanmışdır. PKK itkiləri 4 partizandan artıq deyil.
* 20-ə yaxın Avropa Parlamentinin deputatı Parlamentə müraciət edərək Parlamentdən "Türkiyədə kürdlərin acınacaqlı vəziyyətinə dair" müzakirələrin aparılmasını xahiş etmişlər.

1:4-=.QXD 1/1/2004 9:51 AM Page 4

Məsud Bərzani: “Xaosu aradan qaldırın, yoxsa müstəqilliyimizi elan edəcəyik”

Şimali İraqdakı Kürd muxtariyyətinin başçısı Məsud Bərzani bölgədə müstəqil Kürd dövlətinin yaradılacağı haqda xəbərdarlıq edib. SİA-nın Türkiyə mətbuatına istinadən verdiyi məlumata görə, Bərzani İraqda xaosun baş alıb getdiyini, bunun üçün bütün siyasi partiyaların toplanıb bu problemi həll etməyin lazım olduğunu bildirərək "Əgər problem həll edilməzsə xalqımız son sözünü söyləyəcək", deyib.

Şimali İraqın kürd rəhbərliyinin Novruz bayramı tədbirində kürd milli marşı kimi qəbul edilən "Ey rəqib"i oxuması və Bərzaninin "Kürd bölgəsi müstəqilliyini elan etdi” deməsi gözlənilirdi. Bir müddət əvvəl Bərzani bu mövzuda bəyanatlar vermişdi və Novruz bayramında bu məsələnin ortaya çıxması yeni deyildi. Hətta kürd lider ABŞ və bir çox Avropa ölkəsini ona yardım edəcəkləri barədə razılıq verdiklərini də aqçıqlayıb. Ancaq Bərzani təxminən 5 saat davam edən bayram şənliklərində bu barədə açıq şəkildə danışmadı.

Bərzani bütün kürdlərin "Kürdlük çətiri" altında bir araya gəlməsinin lazım olduğunu, İraqın böhran və xaos yaşadığını bildirərək: "Artıq yetər demək zamanı gəlib. İraqda xaos yaşanır. Qarışıqlıqdan faydalanmaq istəyən bəziləri iqtidarlarını diktatorluğa çevirmək istəyir. Bu səbəblə İraqdakı bütün partiya və siyasilərin toplanmasını istəyirəm. Bu problemi həll edin. Əgər problem həll edilməzsə, son sözü, son qərarı xalqımız verəcək. Sonra kimsə bizə qarşı çəxməsın. Biz millətik, azad olmalı və azad yaşamalıyıq. Kimsənin zülm və təzyiqini qəbul etmirik".

Qorbaçov siyasətə qayıdır

SSRİ-nin ilk və son prezidenti Mixail Qorbaçov siyasətə qayıdır

Mixail Qorbaçov bir neçə il əvvəl rəhbərlik etdiyi Rusiya Vahid Sosial-Demokrat Partiyasını bərpa edəcəyini söyləyib.

O bildirib ki, partiya geniş dairəni birləşdirə bilər. Bununla belə, Mixail Qorbaçov partiyaya rəhbərlik etməyə hazırlaşmadığını, ancaq onun bərpasına aktiv kömək edəcəyini bəyan edib. Artıq biznesmen Aleksandr Lebedev özünün və tərəfdarlarının Mixail Qorbaçovu dəstəkləməyə hazır olduğunu açıqlayıb.

Almaniyada Ərdoğanın yürütdüyü siyasətə qarşı etiraz aksiyası keçirilib

Almaniyanın Bohum şəhərində Türkiyənin Baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğanın yürütdüyü siyasətə qarşı keçirilən etiraz aksiyasında əksəriyyəti erməni, kürd və ələvilər olmaqla 25 minədək nümayişçi iştirak edib.

SalamNews-un “EuroNews”a istinadən verdiyi xəbərə görə, Türkiyənin baş naziri “Der Şteyger” Beynəlxalq Liderlik Mükafatının verilməsində iştirak etmək üçün Almaniyaya səfər etməli idi. Əfqanıstanda türk hərbçilərin olduğu helikopterin qəzaya uğramasını əsas gətirən baş nazir, mükafatın təqdimetmə mərasiminə gəlməkdən imtina edib.

“Almaniyada biz əcnəbiyik. Lakin biz Türkiyədə də əcnəbi hesab olunuruq. Biz, kürdlər və ələvilər, hara gedəcəyimizi bilmirik”, - nümayiş iştirakçıları deyiblər.

Tədbir yerli stadionda baş tutub. Onlar Ərdoğana mükafatın təqdim olunmasının “Türkiyədə yaşayan

milli azlıqlara zərbə” olduğunu bəyan ediblər. Nümayişçilər türk nazirin kürd və ələvilərlə sülh əldə olunmasında göstərdiyi səylərin kifayət etmədiyini bəyan ediblər.

Bildirək ki, Ərdoğana mükafatın verilməsini onun Almaniya ilə Türkiyə arasında əməkdaşlığın inkişafına verdiyi töfhələrlə əsaslandırıblar.

İraqda partlayışların qurbanlarının sayı artmaqda davam edir

Terror aktları 5 şəhərdə törədilib

İraqın bir neçə şəhərində törədilmiş partlayışlar nəticəsində azı 44 nəfər ölüb, 180-dən çox adam yaralanıb. Əvvəlcə Kərkükdə polis məntəqəsi və mağazalar qarşısında 3 avtomobil partladılıb. Azı 13 nəfər ölüb, 40-dək adam yaralanıb. Bundan başqa, Kərbəla şəhərində izdihamlı alış-veriş məntəqəsi və restoran qarşısında 2 avtomobil partlayışı nəticəsincə azı 13 nəfər ölüb, 50-dən çox adam yaralanıb. Paytaxt Bağdad da daxil olmaqla 5 şəhərdə törədilmiş partlayışlar nəticəsində əsas hədəf polis əməkdaşları olub. Terror aktları koalisiya qüvvələrinin 2003-cü ildə İraqda hərbi əməliyyatlara başlamasının 9-cu ildönümündə törədilib.

Xalq şairi Səməd Vurğunun doğum günüdür

Böyük şairin anadan olmasından 106 il keçir

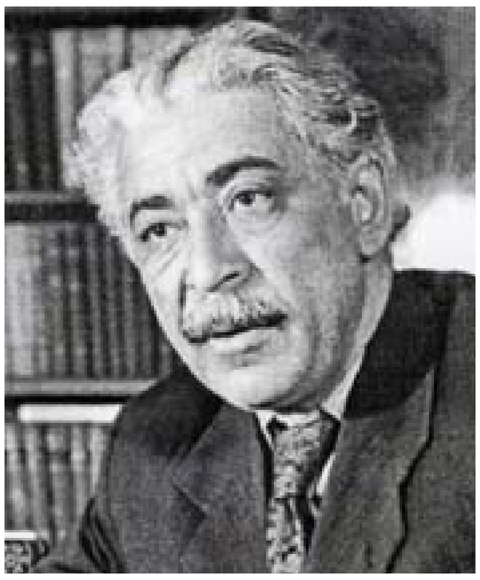

Bu gün Azərbaycanın ilk Xalq şairi, bahar təravətli şeirlərini bütün azərbaycanlıların əzbər bildiyi Səməd Vurğunun doğum günüdür. Baharın ilk günündə, Qazax rayonunda dünyaya göz açan böyük şairin anadan olmasından 106 il keçir.

Səməd Vurğunu Azərbaycan xalqına sevdirən onun şeirlərindəki sadəlik, səmimilik, xalq dilinə yaxınlıq, lakin bütün bunlarla yanaşı dərin mənalılıqdır. Onun “Azərbaycan” şeiri ilə dillər əzbəridir.

Səməd Vurğun bu dünyada cəmi 50 il yaşayıb. Onun ədəbi irsi özündən sonrakı Azərbaycan poeziyasına böyük təsir göstərib. Xalq şairi baharda doğulduğu kimi, elə 1956-cı ilin baharında da dünyasını dəyişib.

Şakira kürdcə oxuyacaq

Sənətçi Hələb qətliamını qınamaq üçün bu addımı atıb

Dünyanın ən məşhur müğənnilərindən biri olan Şakira kürd dilində mahnı oxuyacaq. ANS PRESS-in CNN Türkə istinadla verdiyi məlumata görə, o, Hələb qətliamını qınamaq üçün albomunda kürd dilində iki mahnıya yer verəcək.

Mahnıları Şakira və kürd sənətçisi Hemin Xalid 3 dildə - kürd, ingilis və ispan dillərində ifa edəcəklər.

Qeyd edək ki, 16 mart 1988-ci ildə Səddam Hüseynin əmriylə törədilən “Hələb Qətliamı”nda 5

min kürd öldürülmüşdü. Əksəriyyətinin qadınlar və uşaqlar olduğu qurbanlar kimyəvi silahla qətlə yetirilmişdi, 15 min insan isə yaralanmışdı. Səddam Hüseyn qətliama səbəb kimi İraqın şimalındakı tayfaların İrana yardım etməsini göstərmişdi.

1:4-=.QXD 1/1/2004 9:52 AM Page 5

Azərbaycanın sovetləşməsi və Qarabağın qara günləri

Cəmil HƏSƏNLİ
Tarix elmləri doktoru, professor

"Media forum" saytı tarixçi alim Cəmil Həsənlinin "Azərbaycanın sovetləşməsi və Qarabağın qara günləri (1920-1923)" araşdırmasını oxuculara təqdim edir.

Əvvəli ötən saylarımızda

Bağırov başdan-başa müsəlmanlardan ibarət olan Şuşa şəhərinin Dağlıq Qarabağın tərkibinə verilməsini səhv addım hesab edirdi. O yazırdı: "Xankəndi, Şuşa və Abdallar ətrafında 8 min əhalisi olan Xəlfəli, Zarıslı, Müsəlmanlar və digər bir sıra müsəlman kəndləri var ki, onları Abdallardan idarə etmək daha asandır, nəinki Xankəndidən. Bu müsəlman kəndləri yalnız ona görə Dağlıq Qarabağa verilib ki, həmin kəndlərin arasında 1150 nəfərə yaxın ermənin yaşadığı Qaladərəsi kəndi yerləşir. Bütün bu ərazilər nədənsə Xankəndiyə birləşdirilib".

Kolanı kəndi ilə Sarov kəndi arasında münaqişəyə toxunan Bağırov izah edirdi ki, qarışıqlıq dövründə Cavanşir qəzasında mərkəzi orqanların bir sıra qərarları ilə Kolanı müsəlmanları Sarov erməni kəndini tutdular, lakin sonra onlar tutduqları əraziləri boşaldıb öz yerlərinə köçdülər, erməni sarovlular da öz növbəsində kolanıların tutduqları yerlərini boşaltmalı idilər.

Bağırov yazırdı: "Bizim işçilərin işə cinayətkar münasibəti nəticəsində sarovlular öz yerlərinə qayıtmaq əvəzinə onların bir hissəsi kolanıların torpaqlarında qaldı, bir hissəsi isə Sarova qayıtdı. Beləliklə, 5 min kolanılı yerləri müəyyən olunmadan qalmaqdadır. Kolanılar Qarabağın ən narahat tayfalarından biridir və əgər onlar indiyə qədər susublarsa, bu ancaq ona görədir ki, məsələnin hakimiyyət tərəfindən ədalətli həllini gözləyirlər".

Öz xidməti məlumatında Bağırov daha ciddi bir məsələyə də toxunurdu: "Ağdam-Qaryagin yolu üzərindəki Xanabad ərazisində qədim zamanlardan bəri Xocalı, Muğanlı və digər müsəlman kəndləri yerləşiblər, onlarla qonşuluqda eyni zamanda ermənilər də yaşayıblar. Qırğınlar zamanı bütün bu kəndlər - həm erməni kəndlər, həm də müsəlman kəndləri - dağıdıldı və əhalisi qaçdı. Son vaxtlar onlar hamısı qayıdırlar, lakin onlara torpaq sahəsi ayrılması məsələsində cinayətkar səhvlərə yol verilib. Hətta müsəlman qəbiristanlıqlarını ermənilərə verməkdən belə çəkinməyiblər və indi müsəlmanların torpaqlarını qətiyyən o torpaqlara aidiyyəti olmayan ermənilər əkirlər, müsəlman kəndləri isə dayanıb bu məsələnin həllini gözləyirlər".

***

Azərbaycan Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin 7 iyul qərarından sonra belə narazılıqların kütləvi xarakter daşımasına baxmayaraq uzun sürən müzakirələrdən sonra axır variantı M.C.Bağırov, T.Əliyev və A.Karakozov tərəfindən redaktə edilən "Muxtar Qarabağ Dağlıq Vilayətinin əsasnaməsi" 1924-cü ilin noyabr ayında keçirilən Azərbaycan Sovetlərinin Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin plenumunun 2-ci çağırış 4-cü növbəti sessiyasının müzakirəsinə verildi və Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin katibi Mahmud Xanbudaqov əsasnamə haqqında məruzə etdi. Bu məruzə ilə bağlı qərar verildi ki, əsasnamə baxılmaq üçün Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin Rəyasət Heyətinə verilsin.

Elə həmin ayda da əsasnamə mətbuatda dərc edildi. Onun birinci maddəsində təsbit edilirdi ki, "Muxtar Qarabağ Dağlıq Vilayəti Azərbaycan SSR-in tərkib hissəsidir".

İkinci maddəyə görə, MQDV-də kargüzarlıq və məhkəmə işləri, məktəblərdə təlim ana dilində aparılmalı idi.

Üçüncü maddəyə görə, MQDV Azərbaycanın respublika orqanlarının işində proporsional prinsip üzrə iştirak etməli idi.

Əsasnamədə göstərilirdi ki, vilayətin dövlət, ictimai idarələrində və təşkilatlarında ümumi istifadə dili erməni əhalisinə münasibətdə erməni dili, türk əhalisinə münasibətdə isə türk dilidir.

***

Muxtar vilayətin əsasnaməsini hazırlayan komissiyanın təklifi ilə 1923-cü ilin iyul ayında Şuşa, Cavanşir və Qubadlı qəzalarından 169 yaşayış məntəqəsi onun tərkibinə daxil edilmişdi. 1924-cü ilin noyabrın 26-da dərc edilmiş əsasnaməyə görə isə Muxtar Qarabağ Dağlıq Vilayətinin tərkibinə Şuşa qəzasının Şuşa və Xankəndi şəhərləri daxil olmaqla 115 kəndi əhatə edən 16 kənd cəmiyyəti, Cavanşir qəzasının 52 kəndi əhatə edən 6 kənd cəmiyyəti, Qaryagin qəzasının 30 kəndi əhatə edən 3 kənd cəmiyyəti, Qubadlı qəzasının Qaladərəsi kənd cəmiyyəti salınmışdı.

Beləliklə, Muxtar Qarabağ Dağlıq Vilayətinin tərkibinə daxil edilən yaşayış məntəqələrinin sayı 198-ə çatdırıldı. Lakin ermənilər heç vaxt onlara edilən güzəştlərlə, Dağlıq Qarabağa geniş muxtar qurum statusu verilməsi ilə kifayətlənmədilər. A.Karakozov Azərbaycan KP MK-nın katibi S.Kirova yazırdı ki, "Ədliyə Komissarlığı kollegiyasının qərarı ilə Naxçıvanda Ali Məhkəmə təşkil olunur, biz də isə yox. Azərbaycan Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin Qarabağda Ali Məhkəmənin şöbəsinin açılması haqqında dekreti mövcuddur. Mənim fikrimcə, bundan geri çəkilmək siyasi baxımdan münasib deyil. Digər tərəfdən Qarabağ muxtar vilayət adlansa da, öz konstitusiyasının məzmununa görə, Naxçıvan diyarından heç nə ilə fərqlənmir. Ona görə belə hesab edirəm ki, Naxçıvan diyarına aid bütün qərarların Qarabağa da şamil edilməsi məqsədəuyğun olardı".

1923-cü ilin avqust ayının 1-də Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin Rəyasət Heyətində Piricanın Kürdüstan qəzasının, Ağdam şəhərinin Ağdam qəzasının mərkəzi hesab edilməsi və Cəbrayıl qəzasının mərkəzinin Qaryagindən Cəbrayıla keçirilməsi haqqında Rəyasət Heyətinə tövsiyə verildi. Avqustun 6-da Azərbaycan MİK-in Rəyasət Heyəti Ağdam mərkəz olmaqla Ağdam qəzasının, Cəbrayıl mərkəz olmaqla Cəbrayıl qəzasının və Pirican mərkəz olmaqla Kürdüstan qəzalarının inzibati-ərazi bölgüsünü təsdiq etdi.

1923-cü ilin sentyabr ayının 18-də Manusyanın sədrliyi və Ter-Zaxarovun katibliyi ilə keçirilən AK(b)P-nin Qarabağ Vilayət Komitəsinin iclasında Xankəndi şəhərinin adının dəyişdirilməsi məsələsi müzakirə edildi. İclasın qərarında deyilirdi: "Stepan Şaumyanın və 26 Bakı komissarlarının xatirəsini yad etmək məqsədi ilə Xankəndi şəhəri Stepanakert adlandırılsın". Elə həmin gün Muxtar Qarabağ Dağlıq Vilayəti Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin qərarı ilə Xankəndi şəhərinin adı dəyişdirilib Stepanakert qoyuldu. Azərbaycan rəhbəriyi bu dəyişikliyi "Stepankənd" kimi təsəvvür etsə və hətta bir sıra rəsmi sənədlərdə bir müddət Xankəndini "Stepan kənd" kimi adlandırsa da, ermənilər şəhərin adını "Stepanakert" kimi rəsmiləşdirdilər.

***

Qarabağ muxtariyyətini təbliğ etmək, əhali içərisində izahat işi aparmaq məqsədi ilə Azərbaycan rəhbərliyi yerlərdə təbliğat kampaniyasına başlamışdı. 1923-cü ilin avqust ayının 12-də keçirilən Qarabağ kəndlilərinin ilk toplantılarının birində gündəliyə iki məsələ qoyulmuşdu: Dağlıq Qarabağın muxtariyyəti və Şaxsey-Vaxsey haqqında. 1923-cü ildə başlayan və Azərbaycanın taleyində və tarixində Kərbəla müsibətindən də ağır bir hadisəyə çevrilən həmin Şaxsey-Vaxsey hələ bu gün də davam etməkdədir.

Beləliklə, Zaqafqaziyada sovet hakimiyyətinin ilk illərində Dağlıq Qarabağ ərazi məxsusluğu uğrunda mübarizəyə belə yekun vuruldu. Azərbaycana rəhbərlik edən Sergey Kirov AK(b)P-nin 1924-cü ilin may ayında keçirilən VI qurultayında Dağlıq Qarabağa muxtariyyət verilməsi ilə bağlı deyirdi: "Bizim bu sahədə diqqəti cəlb edən ən böyük uğurumuz budur ki, tam olmasa da, hər halda Qarabağ məsələsi deyilən məsələ əhəmiyyətli dərəcədə həll edildi. Bu məsələ Zaqafqaziya Federasiyası tərəfindən diktə edilən məsələlər sırasına daxil idi".

Nəriman Nərimanov bu prosesi təhlil etdikdən sonra 1924-cü ilin may ayının 27-də yazırdı: "Dağlıq Qarabağ Mirzoyanın güclü təsiri altında muxtar vilayət elan edilib. Mənim vaxtımda bu mümkün olmamışdı, ona görə yox ki, mən bu muxtariyyətin əleyhinə idim, sadəcə olaraq ona görə ki, erməni kəndlilərinin özləri bunu istəmirdilər. Mirzoyan bu müddət ərzində erməni daşnak müəllimlərin köməyi ilə zəmin hazırladı və məsələni Zaqafqaziya Diyar Komitəsində keçirdi".

Nəriman Nərimanov yaxşı başa düşürdü ki, Azərbaycanın başına gələn müsibətlər bununla bitmir, Dağlıq Qarabağa muxtariyyət verilməsini o haqlı olaraq Azərbaycanın fəlakətlərinin sonu deyil, başlanğıcı hesab edirdi və yazırdı: "Daha sonra Gəncənin dağlıq hissəsi məsələsi gəlir... Azərbaycanda daşnak siyasəti tam gücü ilə həyata keçirilir. Mənim zərrə qədər də şübhəm yoxdur ki, Serqo və Stalinin simasında AKP MK biz türklərə etibar etmir və Azərbaycanın taleyi erməni daşnaklarına tapşırılır".

Qarabağın dağlıq hissəsinə muxtariyyət verilməsi ilə başlanan uzunmüddətli faciənin kökündə də məhz sovetləşmədən sonra Azərbaycanın taleyinin, N.Nərimanovun dili ilə desək, yadlara etibar edilməsi ilə bağlı idi. Bu acınacaqlı hadisənin nümunəsində Azərbaycan dövlətçiliyinin altına "gec partlayan" mina basdırıldı və saat mexanizmi də hərəkətə gətirildi ki, Rusiyanın Qafqazı tərk etdiyi məqamda yenidən partlayış olsun. Serqo Orconikidzenin hələ 1920-ci ilin iyul ayında irəli sürdüyü "Qarabağda muxtariyyət elan edib erməni əhalisini təşkilatlandırmaq" ideyası son nəticədə zamanın "sınağından" çıxdı və Qarabağ məsələsi yeni dövrdə, sovetlərin dağılmasından sonrakı dövrdə regiona nəzarət baxımından Rusiyanın əlində güclü nəzarət mexanizminə çevrildi.

Ardı var

1:4-=.QXD 1/1/2004 9:52 AM Page 6

NECƏ SATIM

(Ölüm yatağına düşən şuşalı qarının dərman pulundan ötrü yeganə Qarabağ xalçasını satmaq istəyən gözüyaşlı qızına dediyi son sözləri)

Burda Qarabağı toxumuşam mən,
Bu gül dənizini mən necə satım?
Burda naxış-naxış yanan qəlbimin,
Odunu-közünü mən necə satım?

Xalçadan boylanır xarıbülbülüm,
Yarı qızılgülüm, yarı bülbülüm.
Oxuyur gül üstə sarı bülbülüm,
Şuşamın yazını mən necə satım?

Dedim qoy tanıtsın öz ustadını,
Verdim bu gözələ ömrün dadını.
Kəsdim, «Cıdır düzü» qoydum adını,
Bəs Cıdır düzünü mən necə satım?

Baş-başa dayanıb qartallı dağlar,
Baxan vəcdə gələr, zövqündən ağlar.
Burda Molla Pənah nəğməsi çağlar,
Vaqifin sözünü mən necə satım?!

Ağ bulud altında şahinlər uçur,
Yaşıl talalarda əliklər qaçır.
Yayda yuxusundan təzə göz açır,
Qırxqız nərgizini mən necə satım?1

Dağlar cilvələnir min bir boyada,
Bax çıxan günə də, batan aya da.
Tarix kitabımız bu sal qayada
Nahaq qan izini mən necə satım?
Əksini çəkmişəm Turşsu dağının,
Cabbar oylağının, Xan oylağının.
Kirsin, Ziyarətin gəlin çağının
Gülər bənizini mən necə satım?

Qızım, hər əzaba, hər cəfaya döz,
Qoy bir də dilinə gəlməsin bu söz.
Axır yamacların suları göz-göz,
Bulağın gözünü mən necə satım?

Sənə qurban olum, ümidlə yaşa,
Bir gün diləklərin gələcək başa.
Qarabağ behiştdir, paytaxtı Şuşa,
Behişt mərkəzini mən necə satım?

Baxa bilməmişəm gözüm dolusu,
Nə deyər bu yurdun eli-ulusu?
Mənə yer üzüdür vətən xalısı,
Bütün yer üzünü mən necə satım?!

12.04.1995

ÇIXAYDIM LAÇINDA İŞIQLI DAĞA

Çıxaydım Laçında İşıqlı dağa,
O güzgü göllərin sonalı vaxtı.
Yığaydım başıma oğul-uşağı,
Quşların analı-balalı vaxtı.

Dağların qoynundan əlim üzülü,
Hər günüm həsrətin neçə yüz ili.
Sürünü görəydim əmlik quzulu,
Naxırı buzovlu-danalı vaxtı.

Qatarla gələydi qızlar bulağa,
Çiçək düzüləydi saça, buxağa.
Həvə tappıltısı düşəydi dağa,
Bizim alaçığın hanalı vaxtı.

At minib, doyunca gəzəydim mən də,
Bəzən də azaydım dumanda-çəndə.
Yayın axırında dönəydik kəndə,
Xırmanın xəlbirli-şanalı vaxtı.

Dünyanı duyaydım ömrün barında,
Eşqin ilqarında, etibarında.
Badə qaldıraydım toy mağarında,
Oynayan əllərin xınalı vaxtı.

8.02.96

NEÇƏ İL AĞLAR

Məğrur İşıqlının zirvələrində,
Məndən küsüb gedən bir könül ağlar.
Qoşular ot basan həzin bulağa,
Baxar el yoluna, hey dil-dil ağlar.

Ocaq daşlarından qalxar nalələr,
Yanıb ləçək tökər qızıl lalələr.
Qayalar döşündə ağ şəlalələr
Gündüz bəmdə dinər, gecə zil ağlar.

Laçın ad almışdı mərdanəlikdə,
Ellər ocağına pərvanəlikdə.
İndi o dəhşətli viranəlikdə
Baxar bayquşlara, qızılgül ağlar.

Hanı bu dağların xoşbəxt elləri,
Qanlı göz yaşıtək axır selləri.
Qırxqızın, Murovun çənli belləri
Qeyzindən başına tökər kül, ağlar.
Məgər mehvərindən çıxdı kainat,
Dönməzmi dağlara əzəlki həyat?!
Dağ oldu köksündə yolları qat-qat,
Neçə il ağlamış, neçə il ağlar?!

Tarixin alnından getməz bu ləkə,
Xəyanət toruna düşdü bir ölkə.
Xəzər sahilində ah çəkə-çəkə,
Qoca Kürdoğlutək bir zəlil ağlar.

DOLAMAÇARX

Mənim adım dərdli dolab,
Suyum axar yalab-yalab.
Yunus İmrə

Dolaba söz qoşan dədə,
Cahanın çarxıdır dolab.
Çəkdiyi su könül yaxır,
Şeytanın çarxıdır dolab.

Yaman dərinmiş bu quyu,
Div ağzından çıxır suyu.
Atəşdir dövrəsi, qıyı,
Dövranın çarxıdır dolab.

Haqsız olan haqqı yenib,
Ədalətin şamı sönüb.
Yaxşılar xülyaya dönüb,
Yamanın çarxıdır dolab

Kəndiri bir uzun ilan,
Fışıldayır zaman-zaman.
Su yerinə çəkdiyi qan,
Yalanın çarxıdır dolab.

Kim qurdu belə dolabı,
Nə vaxt qırılar tənabı?!
Çəkdiyi nifaq şərabı,
Zamanın çarxıdır dolab.

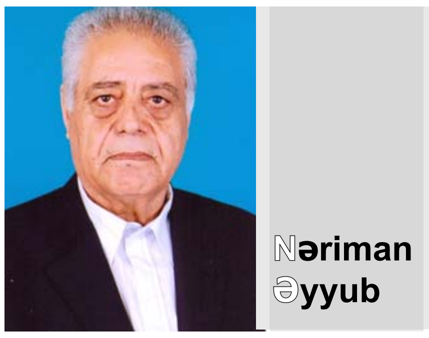

AĞLAYIR

Yuxuda çıxmışdım ulu dağlara,
Gördüm dağlar mənə baxıb ağlayır.
Sarıyerdə olan o yaylaqlara,
Qəlbimi odlara yaxıb ağlayır.

Qəmgin görünürdü Dəlidağımız,
Qoçdaşın yanında o yaylağımız.
Sərin axan o Ceyran bulağımız,
Gözünə eynəyi taxıb ağlayır.

Yerində dayanıb İsa bulağı,
Yaman boşalıbdır həm solu-sağı.
Qalmayıb dağlarda moruğun ağı,
Qırxqız dağı şimşək çaxıb ağlayır.

Aydın Baba ilə gəzdiyim yerlər,
Oraya getməyə qalmayıb hünər.
Çəkilib ortaya tikanlı çəpər,
Səkli bulaq qəmgin axıb ağlayır.
Üzeyirə baxır şair Natəvan,
Vaqif tamam susub, o dili rəvan.
Baxdı həsrət ilə Milli Nəriman,
O Cıdır düzünə çıxıb ağlayır.

29.01.2011.

OLMUR

Gecələr xəyalım uçur dağlara,
Dağları yadıma salmasam, olmur.
Yanan ürəyimi bükür ağlara,
Könlümün simini çalmasam, olmur.

Xəyalım dolanır Qırxqız dağını,
Xəlfəlidə olan şəkli bulağını.
Dərir dağlardakı Morux ağını,
Keçmiş xəyallara dalmasam, olmur.

Yuxuda gəzirəm Qoçdaş dağında,
Yuyunuram o Güyran bulağında.
Hərdən də o Laçın oylaqlarında,
O gözəl yerlərdə qalmasam, olmur.

Yuxudan oyatmaq istəmir ürək,
Xəyallara dalmaq, de, kimə gərək.
Qarabağı almasam haramdı çörək,
Mütləq o yerləri almasam, olmur.

Cavan çağlarımda gəzdiyim yerlər,
Gəzdikcə dağlarda görürdüm nələr.
Dəlidağ, Keytidə ceyranlar mələr,
Nərimanam, zəfərlər çalmasam, olmur.

24.07.2010.

DAYKA MÎN KURDÎSDAN

Dîroka te ez vedikim belg û belg,
Wek te kesî qet nedane şêr, leheng.
Îro dîsa ser te bûne qal û ceng,
Îdî bese, bibî kole, Kurdistan,
Dora teye, neyar qut ke, ez heyran.

Mêzopotam axa teye, kubar be,
Akkad, Kardûk gelê tene, kubar be,
Agir, alav, rewşa tene, kubar be,
Îdî bese, bibî çar par, Kurdistan,
Dora teye, neyar redke, ez heyran.

Kawe, Guhderz, Rustemê Zal te da ne,
«Kal Avêsta», «Cejna Newroz» te da ne,
«Mem û Zîn»ê, «Zembîlfroş» te da ne,
Îdî bese, bibî bêzar, Kurdistan,
Dora teye, neyar alt ke, ez heyran.

Feqî, Xanî, tacê zêrin, şa bibe,
Şer Sulheddîn lawê teye, şa bibe,
Xwedê Apo te ra daye, şa bibe,
Îdî bese, par-par bibî, Kurdistan,
Dora teye, neyar ker ke, ez heyran.

Nav gelan da, gelê mêrxas gelê te,
Nav zaran da zarê şirîn zarê te,
Vê dunê da zulma giran para te,
Îdî bese, pêpez bibî, Kurdistan,
Dora teye, neyar xinc ke, ez heyran.

Xêynî neyar, te naz dike tew alem,
Zîyaretî, tiverikî, nolî «Zem-Zem»,
Heta kengê nav gelada bihelin em,
Îdî bese, sêfîl bibî, Kurdistan,
Dora teye, neyar qetke, ez heyran.
Dem hatiye, zindan, hepsa bihedmîne,
Qeyd-zincîra hûrxaş bike, biqetîne,
Bi zor, xaşî azaya xwe tu bistîne,
Îdî bese, tîş-tîş bibî, Kurdistan,
Dora teye, neyar hûr ke, ez heyran.

CELLAD CÎLLER

Dûr, dûr here, nezêrîne, em lal nabin,
Lawê Zal in, pêş te tu car em xar nabin.
Elba sebrê tijî bûye, meleqîne,
Rastî namre, dîrok dijî, ev yeqîne.
Ser vê axê şêr digerin, kaf-kûn meke,
Xwîna neheq ber dergê me vala meke.
Em birane, cîkî jîne, nav qurna da,
Pêş neyara me şer kiriye, cîkî, hevra.
Çerxa zemîn paşta mede, bisekine,
Dêlegûrî, namûs, şeref boy te tune.
Behr dikele, pêl rabûne, pêşîyê derê,
Ba nikare bileqîne ji cî zerê.
Xwezil kezav, sek bavê te nexuliqya,
Zikê dayka te wede zûtir biqelişya.
Te werkirye welatê me libasê sor,
Nav renga da pir bedewe tim rengê sor.
Sor – azayî; sor – mêranî, serkevtîye,
Kurd aqile, Kurd mêrxase, ne kotîye.
Haveynê te zikirmewte, nişa zûlmê,
Îdî bese bixapînî tu vê dinê.
Ser lêvên te «demokrasî», tim «biratî»,
Kêr-kirinen te xeza, qetl, mixenetî.
Qurna bîsta xilaz dibe, me vegere,
Xaliq îcar em dîtine, me dûr here.
Îro deme, em natirsin, hatiye firset,
Heta kengê dilê me da wê bijî hesret.

SORGULA TENGEZAR

Hêy, sorgula, sitûxare tengezar,
Te jî nolîm unda kiriye welat, war.
Leman usan mirûz telî, pir xedar,
Bese îdî ewan hêsran bînî xar.
Mala Xwedê li ser sebrê bû ava,
Ro derneyê, tav germ nake tu dera.
Dû şevên reş tim tên sibên geş-şeweq,
Pêş heqîyê bersîv dide tim neheq.
Wê xezabin tew xûnrêjên gire-hûr,
Ev cahanê îdî bibe cinnet, nûr.
Axa xwe da emê daynin reh-rîçal,
Emê bibin xwedan welat, xwedan mal.

1:4-=.QXD 1/1/2004 9:52 AM Page 7

ŞƏRƏF XAN BİDLİSİNİN «ŞƏRƏFNAMƏ» ƏSƏRİ KÜRD XALQININ TARİXİ MƏNBƏYİ KİMİ

Əvvəli ötən saylarımızda

Nəhayət, Osmanlı-İran ziddiyyətləri Kürdüstanın parçalanması ilə nəticələndi. Lakin bu hələ işin başlanğıcı idi. Bundan sonra Kürdüstan hər iki dövlət üçün maddi və mənəvi dayaq məntəqəsinə çevrildi. Təkcə XVI əsrdə 6 dəfə baş verən Osmanlı-İran müharibələrinin hamısında kürd xalqı əsas qüvvə və Kürdüstan torpağı isə qarət meydanı oldu. Bu vəziyyət nəinki Kürdüstandakı iqtisadi və mədəni inkişafa mane olurdu, eyni zamanda kürd əmirliklərini elə bir hala saldı ki, onlar öz müstəqilliyini itirib Osmanlı dövlətinin tabeliyinə keçdi.

Qeyd etmək lazımdır ki, Kürdüstanın İran tərkibinə daxil olan hissəsində kürdlər üzərindəki ictimai-iqtisadi və mənəvi təzyiq onun Osmanlı tabeliyində olan hissəsi kimi ağır və dözülməz olmamışdır. Səfəvi şahları nəinki kürd əmirliklərini qəsb etməmiş, hətta onlara Azərbaycan nahiyyələrində yeni torpaqlar da verirdilər. Səfəvilər sülaləsi kürd əmirləri ilə qohumluq əlaqəsi də yaradırdılar. Buna görə də bir çox kürd əmirləri tayfa üzvləri ilə birlikdə Azərbaycan ərazisinə mühacirət edirdilər. Lakin 1639-cu ildəki Osmanlı-İran müqaviləsinə əsasən Kürdüstan sərhədləri hər iki dövlət tərəfindən möhkəmləndirildi və bu işin davam etməsinə imkan verilmədi.

Beləliklə, demək olar ki, istər XVI əsrdə və istərsə də sonrakı əsrlərdə İran tabeliyində olan kürd xalqının vəziyyəti Osmanlı tabeliyindəki kürdlərə nisbətən bir qədər yaxşı olmuşdur. Türkiyə tərkibinə daxil olan kürd ərazisində uzun sürən müharibələr və osmanlı məmurlarının özbaşınalığı XVI əsrdə baş verən bir sıra kürd tayfa üsyanlarına səbəb oldu. Lakin bu üsyanlar kürd əmirliklərinin müstəqilliyini həmişəlik olaraq qoruyub saxlaya bilmədi.

III FƏSİL
«ŞƏRƏFNAMƏ» ƏSASINDA XV-XVI ƏSRLƏRDƏ BİDLİS ƏMİRLİYİ

Bu fəsildə kürd əmirlikləri və XV-XVI əsrlərdə Bidlis əmirliyi haqqında qısa məlumat verilir. Bundan başqa, əmirliyin coğrafi mövqeyi və əhalisi, siyasi tarixi, idarə orqanı, mülkiyyət və vergi formaları, sənət və ticarəti, maarif və mədəniyyətindən də bəhs olur.

KÜRD ƏMİRLİKLƏRİ HAQQINDA QISA MƏLUMAT

Aparılan tədqiqat nəticəsində kürdlərdən şahlıq edən və tarixçilər tərəfindən şahlar sırasına daxil edilən qüvvətli hökmdarlara da təsadüf olunur. Şübhə yoxdur ki, onlar böyük bir hökmdarlıq hüququnu ifadə edən, vahid və mərkəzləşmiş Kürdüstan hökuməti deyil, padşahlıq halında müstəqil və yarımmüstəqil surətdə bir zaman hökmdarlıq edən hakimlərdən ibarət olmuşdur.

Həmin dövrlərdə (X-XII əsrlərdə) bu şahlıqlar təkcə Kürdüstan ərazisində deyil, Luristan, Misir və Suriya ərazisində də təşkil edilmişdi.

Bu şahlıqlar haqqında Qazi Əhməd Qəzvini daha ətraflı surətdə məlumat vermişdir (101, 167-174). Bidlisi öz əsərinin beş fəsildən ibarət olan birinci şöbəsini həmin şahlıqlara həsr etmişdir (76, 19-82). O, bu mövzunu izah edərkən ən çox «Rövzət üs-səfa» və «Cahan ara» əsərlərinə istinad etdiyi üçün hadisələrdə tam oxşarlıq vardır.

Bidlisi əsərinin ikinci şöbəsini, bəzi hallarda öz adlarına xütbə oxutduran və sikkə zərb etdirən qüdrətli kürd hökumdarlarına həsr etmişdir (76, 82-149).

Bidlisi əsərin üçüncü şöbəsini üç hissəyə bölmüşdür. Birinci hissə 9 fəsildən ibarət olub Kürdüstanın digər əmir və hökmdarları haqqında dəyərli məluat verir (76, 149-269). O, həmin şöbənin ikinci hissəsini iki fəsilə bölmüşdür. Müəllif bu fəsillərdə kürd əmirliklərinin tarixini ətraflı surətdə izah etmişdir (76, 270-321).

«Şərəfnamə» əsərinin birinci cild, üçüncü şöbəsində müəllif İran kürdlərinin tarixini qeyd edir (76, 322-334).

Beləliklə, Bidlisi öz əsərində kürd şahları, hökmdar və əmirlərinin mənşəyi haqqında da faydalı məlumat verir. O, bunların əksəriyyətini mənşə etibarilə ərəblərə bağlayır. Müəllifin bu müddəası dövrün xarakterinə tamamilə uyğundur. Çünki ərəb istilasından əvvəl özlərini İran şahlarına, sonra isə fateh ərəb sərkərdələrinə mənsub edən kürd zadəganları tarixdə az olmamışdır. Bu mənsubiyyətlə lovğalanan bəzi kürd zadəganları XVI əsrin ortalarından etibarən Ali Osman sülaləsinə tərəf meyl etdilər. Bununla da kürd zadəganları sırasında paşa, əfəndi və s. kimi ləğəblər meydana çıxdı.

Söz yoxdur ki, bu hal kürd xalqına mənsub olan bir kürd ailəsinin öz milliyyətini inkar etməsindən başqa bir şey deyildir. Bu vəziyyət azlıqda qalan kürdləri çoxluğu təşkil edən başqa bir xalq içərisində əridib həll etmək siyasəti aparan qonşu dövlətlər üçün əlverişli olmuşdur. Çünki həmin təmayüldən istifadə edən müasir burjua tədqiqatçıları, hələ eramızdan əvvəl tarixdə məlum olan kürd xalqını öz mənşəyinə görə biri fars, digəri ərəb və başqası isə dağ türkləri adlandırmağa başladılar. Buna görədir ki, kürdlərin mənşəyini tədqiq edən müasir tədqiqatçılar hələ də düzgün bir istiqamət ala bilməmişdilər. Hətta Bidlisi özü də həm dövrün, həm də İran, ərəb tarixçilərinin təsiri altında olduğu üçün öz xalqının mənşəyi haqqında qəti fikir söyləyə bilməmişdir (76, 12-13).

Beləliklə, «Şərəfnamə»yə istinadən haqqında qısaca məlumat verdiyimiz kürd əmirliklərinin tarixi ayrıca bir elmi-tədqiqat işi tələb edir. Məhz bu cəhətdən də biz bununla kifayətlənərək «Şərəfnamə» müəllifi Şərəf xan Bidlisinin sələfləri olan Bidlis hökmdarlarının tarixini «Şərəfnamə» əsasında tədqiq və təhlil etməyi məqsədə uyğun hesab edirik. Çünki Bidlisi özü də, həmin hökmdarlığın təbii şəraiti, əhalisi, siyasi, tarixi, mülkiyyət və vergi formaları haqqında az-çox məlumat vermişdir. O, digər kürd əmirliklərindən fərqli olaraq, Bidlisi əmirliyindəki sənət, ticarət, maarif və mədəniyyət sahələrinə aid faydalı məlumat vermiş və öz əsərinin dördüncü şöbəsini həmin əmirliyə həsr etmişdir.

XV-XVI ƏSRLƏRDƏ BİDLİS ƏMİRLİYİ

Coğrafi mövqeyi və əhalisi. Bidlis şəhəri Van gölünün cənub-qərbində olan ən qədim şəhərlərdən biridər. Bidlisinin yazdığına görə əvvəl İskəndər Zülqərneyn tərəfindən Bidlis çayının kənarında Bidlis qalası bina edilmiş, sonralar isə həmin qalanın ətrafında Bidlis şəhəri yaranmışdır (76, 335; 48, 315).

Firuzabadi göstərirdi ki: «Bidlis, Əxlat yaxınlığındakı gözəl bir şəhərin adıdır» (111, 215). Şəmsəddin Sami yazır: «Kürdüstanda olan Bidlis şəhəri orta əsrlərdə uzun zaman kiçik Kürd hökumətinin mərkəzi olmuşdur. Ətrafı bağlıq olduğu üçün şəhər çox böyük görünür, Bidlisin gözəl havası və sərin suyu vardır» (81, 1239).

Hacı Zeynalabdin Şirvani qeyd edir ki: «Əxlat nahiyəsinin qərbində yerləşən Bidlis şəhəri, iki dağ arasında salındığı üçün binalar bir-birindən alçaq və hündür görünür. Ürəkaçan bu şəhərdə beş minə qədər ev yonma daşdan tikilmişdir. Bu evlər adamın diqqətini özünə cəlb edir» (58, 132).

Beləliklə, Bidlisin havası, təbiəti haqqında bir sıra müəlliflər az da olsa faydalı məlumat vermişlər. Bidlisi göstərir ki: «Bidlis Azərbaycanla Diyarbəkir və Ermənistan arasında elə bir keçiddir ki, Asiyanın bir çox hacıları, Avropanın səyyah və tacirləri və dünyanın bir çox gəzənləri oradan keçməlidirlər» (76, 339).

Bidlis şəhəri şimalda Murad, cənubda Dəclə, qərbdə Fərat çayları və şərqdən isə Van gölü ilə sərhədlənir. Şəhərin ortasından axan Rəbbat çayı ona xüsusi gözəllik verir. 19 məhəllədən ibarət olan bu şəhərdə Bidlis hökmdarları tərəfindən bir çox ictimai binalar tikilmişdir.

Orta əsrlərdə böyük ticarət mərkəzi olan Bidlis əmirliyi bir neçə kürd əmirliklərini də öz ətrafında birləşdirmişdir. Bidlisi yazır ki: «Vaxtı ilə yarımmüstəqil olan Əxlat da sonralar Bidlis ilə birləşmişdi» (76,

351). Lakin 1246-cı ildə Əxlat dəhşətli zəlzələ, sonra monqolların hücumu və XVI əsrdə isə Osmanlı-İran müharibələri nəticəsində dağılmışdır. «Şərəfnamə» də göstərilir ki; «İndi köhnə Əxlatın hər yerində qazıntı işi apardıqda, o zamanki əhalinin həyat tərzini əks etdirən abidələr və binalar aşkar olur» (76, 353).

Beləliklə, Əxlat da Bidlis əmirliyinə tabe olan qədim şəhərlərdən biri olmuşdur.

Bidlis əmirliyinin başqa bir nahiyəsi Muş rayonudur. Muş ən qədim şəhərlərdən biridir. Bidlisi göstərir ki: «Mənim babalarım burada hökmdarlıq edərkən… dağ üstündə yeni bir qala tikdirmişdilər» (76, 353). Muş böyük düzənliklərə və zəngin meşəliklərə malikdir. Fərat çayı Muş düzənliyinin şimalından, Qarasu çayı isə onun ortasından keçərək şəhərə təbii gözəllik verir.

Bidlisin başqa rayonlarından biri də Xnos rayonudur. Xnos yaxşı yaylaqlara malikdir. Katib Çələbinin əsərində Xnos rayonu Bidlis əmirliyinə tabe olan nahiyələrdən biri kimi qeyd edilmişdir (103, 415).

Xnosda uzunluğu yeddi kilometr olan bir göl vardır, ona Bulanıq göl deyilir (76, 355). Bundan başqa, iki qaynar bulaq da şəhərin təbii gözəlliyini artırır. Vaxtı ilə Xnos öz məhsuldarlığı nöqteyi-nəzərdən böyük əhəmiyyət kəsb etmişdir.

Bidlisi əmirliyinin tarixindən bəhs edən bir sıra müəlliflər, o cümlədən Bidlisinin müasiri olan Qazi Əhməd Qəzvini və Qunabadi İmadiyyə əmirliyinin də Bidlis vilayətinə tabe olduğunu qeyd edirlər (101, 286; 113, 294). Bu əmirlik Kürdüstanda olan ən qədim şəhərlərdən biridir. Həmdullah Mustovfi yazır ki: «Bu böyük şəhəri İmadəddövlə Deyləmi yenidən bina etmiş və onu İmadiyyə adlandırmışdır» (63, 45). Bidlisi öz əsərində İmadiyyə əmirliyinə ayrıca bir fəsil açmış və öz dövrünə qədər (XVI əsrin axırınadək) həmin əmirliyin tarixini yazmışdır. Şübhəsiz ki, kürd tarixinin yeganə mənbəyi olan «Şərəfnamə» dəki məlumatı əsasən düzgün hesab etmək olar. Beləliklə, XV-XVI əsrlərdə Bidlis əmirliyinə tabe olan bir sıra kənd və qəsəbələr istisna edilərsə, Əxlat, Muş və Xnos kimi əhəmiyyətli əmirliklərin də Bidlis əmirliyinə tabe olduqlarını qeyd etmək olar.

«Şərəfnamə» dəki məlumata görə həmin əsrlərdə Əxlat, Bidlis, Muş, Onik, Əxtəmar, Kifəndur, Kəlhuk, Firuz Sələm, Qolxar, Tatik və Suyi40 kimi, mühüm qalalar da Bidlis əmirliyinin ixtiyarında olmuşdur (76, 424). O dövr üçün böyük bir əhəmiyyətə malik olan bu qalaların Bidlis hökmdarlarının sərəncamında olması həmin əmirliyin tarixində çox mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Ardı var

1:4-=.QXD 1/1/2004 9:52 AM Page 8

Qüdsün xilaskarı Sultan Səlahəddin Əyyubi – əl-Kurdi

Bu gün dünya tarixinə adını qızıl hərflərlə yazdırmış İslam Dünyasının

Səlahəddin Əyyubi (tam adı Əl-Nasir Səlahəddin Yusif ibn Əyyub olub- Sultan Salahaddin el-Kurdi) (d. 1138 – ö. 4 Mart 1193). Misir, Suriya, Yəmən və Fələstin sultanı və Əyyubi sülaləsinin ilk hökmdarı. 2 Oktyabr 1187-də Qüdsü səlibçilərdən alaraq şəhərdə 88 il sürmüş xristian ağalığına son qoymuş, avropalıların ardı ardınca düzəltdikləri III səlib yürüşünü təsirsiz hala gətirmişdir. Səlahəddin, ərəb, türk, kürd və ümumiyyətlə müsəlman aləminin qəhrəmanı hesab olunur.

İlk illəri

Səlahəddin təxminən 1138-ci ildə müasir İraqın Tikrit şəhərində doğulmuş, kiçik yaşlarında təhsilini davam etdirmək üçün Dəməşqə göndərilmişdir. Onun atası Nəcməddin Əyyub, Baalbek əyalətinin əmiri idi. Səlahəddin on il ərzində Hələb və Mosulun səlcuqlu atabəyi olan Nürəddin Zənginin sarayında yaşayıb orada dinşünaslığı öyrənmişdir. İbtidai hərbi təhsilini Nürəddin Zənginin sərkərdələrindən biri olan doğma əmisi Əsədəddin Şirkuhdan almış Səlahəddin, onunla Misirdə yaradılmış Fatimi xilafətinə qarşı döyüşlərdə iştirak etmişdir. Nəticədə, o, 1169-cu ildə Misirin vəziri təyin edildi. Misirdə Səlahəddinin çiyinlərinə düşmüş əsas vəzifə ölkəni I Amalrikin başçılıq etdiyi Qüds səlibçi krallığına qarşı müdafiə etmək idi. Hamı Səlahəddinin bu vəzifədə uzun çəkməyəcəyinə inanırdı, çünki ondan əvvəl Misirdə qısa müddət ərzində bir çox hökümət dəyişmişdi. Buna səbəb, biri birinin ardınca taxta çıxmış kiçik yaşlı xəlifələrin maraqlarını təmsil edən vəzirlər arasında gedən rəqabət olmuşdur. Öncə Səlahəddin ətrafına Suriya sünnilərindən ibarət bir qrup şəxsi yığdığına görə Misir ordusuna nəzarət edə bilmirdi, çünki sonuncu əsasən şiələrdən ibarət idi. Onların (yəni şiələrin) maraqlarının əsas müdafiəçisi hesab olunan xəlifə Əl-Ədid 1171-ci ildə vəfat etdikdən sonra, taxta yeni Abbasi sülaləsinin nümayəndəsi olan Əl-Müstədi çıxdı ki, o da sünni idi. Səlahəddinin təkidi ilə, Bağdaddakı üləmalar cümə namazları zamanı artıq Əl-Müstədini vəsf etməyə başladılar. Artıq bütün Misirin hakimi olan Səlahəddin rəsmi olaraq hələ də Nürəddin Zənginin nümayəndəsi hesab olunurdu. Sonuncu da öz növbəsində Bağdadda oturan Abbasi xəlifəsinin hakimiyyətini tanıyırdı.

Səlahəddin Misirin iqtisadiyyatını canlandırıb, ölkənin ordusunu təkmilləşdirdi. Atasının tövsiyyələrinə qulaq asaraq, özünü Nürəddin Zəngi ilə hər hansı münaqişədən qoruya bildi. Yalnız Nürəddin Zəngi 1174-cü ildə vəfat etdikdən sonra, Səlahəddin ciddi hərbi əməliyyatlara başladı: əvvəlcə kiçik müsəlman dövlətlərinə, sonra isə səlibçilərə qarşı.

İndi Səlahəddin artıq Misir sultanı adını daşıyırdı. Bununla o, yeni Əyyubi sülaləsinin əsasını qoyaraq, islamın sünni məzhəbini Misirin əsas məzhəbi elan etdi. Səlahəddin öz torpaqlarını qərbə tərəf genişləndirməyə başladı. Əmisi Əsədəddin Şirkuhun Fatimi tərəfdarlarının Nil çayı boyunca üsyanını yatırtmasından istifadə edən Səlahəddin Qırmızı dənizi keçərək Yəmənin işğalına yollandı. İslamda Səlahəddin Vəliulla adını daşıyır, o da “Allaha yaxın olan şəxs” deməkdir.

Səlibçilərə qarşı mübarizə

Səlahəddin iki dəfə, 1170-ci və 1172-ci illərdə, Nürəddin Zəngi tərəfindən Qüds krallığının işğalına yönəlmiş kampaniyalardan kənarda qaldı, çünki o, Misir və Suriya arasında “bufer zonasının” mövcudluğunda maraqlı idi. Onun fikri ilk olaraq Suriyanı ələ keçirmək idi. Nürəddin Zənginin qəfil ölümü Səlahəddinlə onun arasında yaranmaqda olan münaqişənin qarşısını aldı. Nürəddin Zənginin özündən sonra qoyub getdiyi oğlu Əs-Saleh İsmayıl Əl-Məlik hələ uşaq idi və o da 1181-ci ildə dünyasını dəyişdi.

Nürəddin Zənginin ölümündən dərhal sonra, Səlahəddin qoşunla Dəməşqə doğru irəlilədi və şəhər aliləri tərəfindən qarşılandı. Öz hakimiyyətini möhkəmləndirmək üçün Səlahəddin illərin sınağını keçmiş ənənəyə yol atır: o, Nürəddin Zənginin dul qalmış arvadı ilə evlənir. Nürəddin Zənginin hakimiyyəti altında olan iki ən böyük şəhər – Hələb və Mosul – yalnız sonralar (1176 və 1186-cı illərdə) Səlahəddin tərəfindən ələ keçirildi. 20 may 1176-cı ildə Hələbin mühasirəsi zamanı Haşaşin adı ilə tanınan gizli bir qrupun qatilləri Səlahəddini öldürməyə cəhd etdi. Onun həyatına iki sui-qəsd təşkil edildi və bunların ikincisi az qalsın Misir soltanının həyatı bahasına başa gələcəkdi.

Suriyada öz hakimiyyətini möhkəmləndirməklə məşğul olan Səlahəddin, səlibçi qoşunları ilə girişdiyi döyüşlərdən adətən müzəffər çıxırdı. Yalnız 1177-ci il noyabrın 25-i Montgisard ətrafında baş vermiş döyüş zamanı Qüds kralı IV Bolduin, Reynald de Şatiyon və Tampliyer cəngavərlərinin birləşmiş qoşunu Səlahəddini ağır məğlubiyyətə uğratdı. Müsəlman ordusunun yalnız onda bir hissəsi Misirə qayıda bildi.

1178-ci ildə Səlahəddin və səlibçi krallığı arasında atəşkəs elan edildi. Sonrakı ili Səlahəddin uğradığı məğlubiyyətin acı nəticələrini aradan qaldirmaqla məşğul oldu. Ordusunu möhkəmləndirdikdən sonra, Səlahəddin yenidən səlibçilərə qarşı hücuma keçərək, onları 1179-cu ildə Vadum Yakob adı ilə tanınan yerdə məğlub etdi. Ancaq səlibçilərin əks-hücumları Səlahəddin tərəfindən qəti hərbi cavablara səbəb olurdu. Məsələn, Reynald de Şatiyon Qırmızı dənizdə yaratdığı donanma ilə müsəlman zəvvar və tacirlərinə basqın edirdi. Buna cavab olaraq, Səlahəddin 30 gəmidən ibarət donanma düzəldərək 1182-ci ildə Reynald de Şatiyonu Beyruta hücum etməklə hədələdi. Öz növbəsində, de Şatiyon müsəlman dünyasının müqəddəs şəhərləri olan Məkkə və Mədinəni talamağı söz verdi. Səlahəddinin növbəti addımı 1183 və 1184-cü illərdə de Şatiyonun İordaniyada yerləşən Kerak qalasını mühasirəyə almaq oldu. Bunu meydan oxumaq kimi anlayan de Şatiyon 1185-ci ildə müsəlman zəvvarlarının karvanına hücum etdi. Qədim fransız mənbələrinin verdiyi yoxlanılmamış məlumata görə, bu karvana hücum zamanı Səlahəddinin bacısı əsir götürülmüşdü. Həqiqətdə isə, de Şatiyonun cəngavərləri Səlahəddinin bacısı və onun oğlunun olduğu karvana yox, başqasına basqın etmişdilər.

1187-ci ilin iyulunda Səlahəddinin qoşunları Qüds krallığının çox hissəsini geriyə qaytarmağa müvəffəq oldular. Həmin il iyulun 4-ü Səlahəddinin ordusu Qüds kraliçasının əri Gi de Luzinyan və Tripoli hökmdarı III Reymondun birgə qoşunları ilə Hattin döyüşü zamanı üz-üzə gəldi. Bu döyüş səlib yürüşləri tarixində dönüş anı hesab olunur. Müsəlman ordusu səlibçiləri darmadağın etmiş, əsirliyə düşən Reynald de Şatiyon isə şəxsən Səlahəddin tərəfindən edam edilmişdir. Gi de Luzinyan əsir düşsə də, Səlahəddin ona rəhm etmişdir. Döyüşdən iki gün sonra, Səlahəddinin əmri ilə səlibçilər arasında bilavasitə hərbi əmrləri yerinə yetirməklə məşğul olanların boynu vuruldu. Bu edamlar haqqında Səlahəddinin şəxsi katibi İmadəddin də yazmışdır: “O, (Səlahəddin) buyurdu ki, əsirlər edam olunsun. Onun ətrafında bir çox alim, sufi və başqa möminlər yığışmışdı; onların hər biri də qollarını çirməyələrək və qılınclarını qınından çıxardaraq heç olmasa bir əsiri edam etməyi Səlahəddindən xahiş edirdi. Səlahəddin xoşbəxt üzlə taxtında əyləşmişdi. Kafərlər ümidsiz bir halda idilər.”

Tarixçi Bəhaüddinin yazdığına görə, Səlahəddin Qüdsü səlibçilərdən almamışdan əvvəl bunları söyləmişdir:

“Mən (Bəhaüddin) Səlahəddinin yanında olarkən, o, çönüb mənə dedi: “Allah bütün Fələstin üzərində qələbəni mənə verərsə, onda mən torpaqlarımı böləcəm, bunu da vəsiyyətimdə yazacam. Sonra da gəmiyə minib, frankları onların uzaq ölkələrinə qədər təqib edəcəm. Mən ya öləcəm, ya da bütün Yer kürəsini Allaha inanmayanlardan qurtaracam.”

Qısa müddət ərzində, Səlahəddin səlibçilərin işğal etdiyi demək olar ki bütün şəhərləri geriyə ala bildi. 88 il xristianların dayaq nöqtəsi olan Qüds 1187-ci il oktyabrın 2-də nəhayət Səlahəddinin əlinə keçdi. Əvvəlcə, Səlahəddin səlibçilərin şəhərdə qalmış hissələrinə çıxış yolu vermək istəmirdi. Onun fikrini dəyişdirən o oldu ki, xristianların başçılarından biri Balian İbelin Qüdsdə yaşayan 3-5 minə yaxın müsəlmanı öldürməyi və şəhərdəki müsəlman incilərini dağıtmağı söz verdi. Müşavirləri ilə məsləhətləşdikdən sonra, Səlahəddin səlibçilərin şərtlərini qəbul etdi. Şəhərdən çıxmaq üçün hər bir frank girovpulu verməli idi. Bir çoxlarını girovsuz Qüdsdən buraxmasına baxmayaraq, . Səlahəddin 7-8 minədək qadını qul etdi.

Xristian istehkamlarından yalnız Tir özünü saxlaya bildi. Şəhərin hökmdarı Konrad Montferrat Tirin müdafiə xətlərini möhkəmlədib, Səlahəddinin qoşunlarının iki mühasirəsinə tab gətirə bildi. 1188-ci ildə Gi de Luzinyan azadlığa buraxılaraq, öz yoldaşı Qüds kraliçası Sibillanın yanına qayıtdı. 1189-cu ildə bu kral ailəsi Montferratın məskəni olan Tiri öz krallığına qatmaq istədi. Lakin Montferrat, Gi de Luzinyanı kral kimi tanımaq istəmədi. De Luzinyan və kraliça Sibillaya qalan yeganə addım Əkr şəhərinin mühasirəsi oldu.

Hattin məğlubiyyəti və Qüdsün süqutu III səlib yürüşünə səbəb oldu. Bu məqsədlə İngiltərə və Fransada xüsusi “Səlahəddin vergisi” yığılmağa başlandı. Bu yürüş, Əkr qalasını geriyə qaytara bildi. İngiltərə kralı I Riçard Əkrdə əsir götürülmüş müsəlmanları edam etdikdən sonra, Səlahəddinin əsiri olan frankların da aqibəti buna bənzər oldu. 1191-ci il sentyabrın 7-i Səlahəddin və I Riçardın orduları Ərsuf ətrafında görüşdülər. Bu döyüşdən səlibçilər qalib çıxdılar. Səlahəddinlə Riçard arasındakı münasibət hərbi rəqabətdən başqa qarşılıqlı hörmət üzərində qurulmuşdu. Məsələn, İngiltərə kralı döyüşlərin birində yaralandıqda, Səlahəddin ona özünün şəxsi təbibinin qulluqlarını təklif etmişdi. Daha sonra, Ərsuf döyüşündə Riçard atını itirdikdə, müsəlmanların mərd soltanı öz rəqibinə iki at yolladı. Frankların düşərgəsində su çatışmamazlığı haqqında eşitdikdə isə, Səlahəddin onlara dağlardan yığılmış qar içində meyvə yolladı. Öz növbəsində, Riçard öz bacısını Səlahəddinin qardaşına verməyi və Qüdsü onların toy hədiyyəsi etməyi təklif etdi.

İki hökmdar 1192-ici ildə Ramla müqaviləsini bağlayaraq, bu qərara gəldilər ki, Qüds müsəlmanların əlində qalsın, ancaq bir şərtlə ki, xristian zəvvarlarına heç bir manea törədilməsin. Müqavilənin şərtlərinə görə, Latın krallığı indi Tirdən Caffaya qədər uzanan ensiz zolaq çərçivəsində yerləşməli idi.

1193-cü il martın 4-ü, I Riçardın Avropaya qayıtmasından dərhal sonra, Səlahəddin vəfat etdi. Səlahəddinin xəzinəsi açıldıqda məlum oldu ki, orada onun dəfninə belə çatacaq pul yoxdur. Səxavətli hökmdar var-dövlətinin çox hissəsini xeyriyyə işlərinə xərcləmişdi. Səlahəddinin məqbərəsi Dəməşqdəki Üməyya məscidində yerləşir.

Tarixdə necə tanınır?

Xristianlara qarşı apardığı amansız mübarizəyə baxmayaraq, Səlahəddin Avropada mərd cəngavər şöhrətini qazanmışdır. Onun şöhrəti o dərəcəyə çatmışdır ki, onun haqda epos yazılmış, və hətta dahi italyan şairi Dante Aliqieri onu cəhənnəmin xeyirxah dinsizlərin yaşadığı guşəsində təsvir etmişdir. Səlahəddin həmçinin Sör Valter Skotun 1825-ci ildə yazdığı Tilsim əsərində də müsbət şəkildə göstərilmişdir. Səlibçilərin 1099-cu ildə Qüdsü işğal etdikdən sonra törətdikləri vəhşiliklərə baxmayaraq, Səlahəddin girov pulunu ödəyən sıravi katolikləri və hətta xristian döyüşçülərini əfv etdi. Yunan pravoslav məzhəbinin tərəfdarları ilə daha yaxşı rəftar olunurdu, çünki onlar səlibçilərə qarşı çıxış etmişdilər. Səlahəddin və onun yaşadığı dövr haqqında maraqlı məlumat Tariq Əlinin müəllifi olduğu Səlahəddinin Kitabı romanında verilir.

1:4-=.QXD 1/1/2004 9:52 AM Page 9

ÖCALAN'SIZ ASLA

BDP ve DTK Eşbaşkanları, Kürt halkının bu yıl yapılan Newroz kutlamalarında çok açık bir şekilde Kürt Halk Önderi Öcalan'ın özgürlüğünü istediğini söyledi. Eşbaşkanlar, ''Hiçbirimiz Sayın Öcalan'ı dışında bırakan bir çözümü kabul etmiyoruz" dedi.

DTK ve BDP Eşbaşkanları, "Hiçbirimiz Sayın Öcalan'ı dışında bırakan bir çözümü kabul etmiyoruz" dedi.

DTK Eşbaşkanları Ahmet Türk ve Aysel Tuğluk ile BDP Eşbaşkanları Selahattin Demirtaş ve Gültan Kışanak, 2012 Newroz kutlamaları, verilen mesajlar, kutlamalara yönelik müdahale ve gelişen siyasal süreci değerlendirmek üzere dün DTK binasında basın toplantısı düzenledi. İlk söz alan DTK Eşbaşkanı Ahmet Türk, Kürt halkının tüm zulümlere rağmen Newroz alanlarına akarak büyük bir direniş gösterdiğini belirterek, Kürt halkının mücadelesine ne kadar bağlı olduğunu, taleplerinin ne olduğunu açıkça gösterdiğini söyledi. Türk, "Halkımız kendi özgür geleceğini kurmak iradesini ortaya koymuştur. Halkın mesajı açıktır; Kürt halkı muhataplarını belirlemiştir ve bu muhataplarla çözmek konusunda açık mesaj vermiştir. Farklı projeleri basına sunarak, bu sorunu ertelemeye ve çözümsüzlüğe götürmek çıkmaz yoldur" diye konuştu.

Kışanak: Bu anlayışla uzlaşamayız

Ardından konuşan Gültan Kışanak, ortaya çıkan sonuçların, herkesin, önümüzdeki sürece ilişkin beklentilerini, tutumunu ve politikalarını etkileyecek düzeyde olduğunu anımsattı. Kışanak, şunları söyledi: "Tarihi yazacaklar otoriteler değil halklardır. Halkımız bu gerçeği bir kez daha gözler önüne sermiştir. Kürt halkının, Türkiye'nin, Kürdistan'ın geleceği halka rağmen belirlenemez. Bu saldırılarla, güvenlik güçlerini halka zulmetmek üzere kurgulayan yönetim anlayışıyla uzlaşamayız. Sokağa çıkan herkese acımasızca saldırı yöneltildi. Bu saldırı karşısında halkımız onurlu ve direngen bir tutum göstermiş, asla geri adım atmamış, hiçbir etkinlik bu saldırılar nedeniyle iptal edilmemiştir. BDP muhatap alınacak manasına gelen senaryoları ileri sürenler, milletvekillerinin tamamını darp eden tutum sergilediler. Halkın sloganları, beklentileri, duruşu Sayın Öcalan'ın dahil edilmediği bir süreçten Kürt sorununa çözüm çıkmayacağını göstermiştir. Milyonlarca insan Sayın Öcalan'ın özgürlüğünü istemiş, Kürt Halk Önderi tanımlamasını güçlü şekilde ortaya koymuştur."

Tuğluk: Ara formüller bitmiştir

Daha sonra konuşan DTK Eşbaşkanı Aysel Tuğluk, Kürt halkının "Ya benim irademi tanıyacaksın ya da ben seni reddediyorum" şeklinde devlete mesaj verdiğini söyledi. Kürt halkının alanlarda Öcalan'a özgürlük istediğini, çocuklarına sahip çıktığını; kimliksiz, statüsüz yaşamak istemeyip özgürlükte ısrar ettiğini vurgulayan Tuğluk, Newroz ile birlikte artık ara formüllerin, ara çözümlerin bittiğini söyledi. Halkın direnişinin çözümü dayattığını ifade eden Tuğluk, şöyle devam etti: "Ya anlamlı bir müzakere süreci başlatılarak eşitlik ve özgürlük temelinde çözülenecektir ya da şiddet zemininde tutularak daha da derinleşerek aynı zihniyetle devam edecektir. Burada karar vermesi gereken iktidarın kendisidir. Biz bu konuda gereken özveriyi, çabayı gösterdik. Bundan sonra tüm sorumluluk AKP iktidarına aittir. Muhataplar bellidir. Birincil aktör Sayın Öcalan'dır. Hiçbirimiz Sayın Öcalan'ı dışında bırakan bir çözümü kabul etmiyoruz. Kandil, BDP de muhataptır. Kürtlerin talepleri de nettir."

Sonuçları örtme çabası

BDP Eşbaşkanı Selahattin Demirtaş ise AKP'nin yasakçı tutumuna karşı direnen halkı kutlayarak konuşmasına başladı. Newroz'un ortaya çıkardığı en önemli sonucun, Kürt halkının sarsılmaz bir iradeye sahip olduğunu göstermesi olduğunu ifade eden Demirtaş, "Bu irade, genelgelerle, kanunlarla yasaklarla engellenemeyecek bir iradedir. Kürt halkı özerklikten, Sayın Öcalan'ın özgürlüğünden geri adım atmayacağını gösterdi" diye konuştu. Newroz sonrası hükümetin Kürt sorunu ile ilgili 'yeni stratejisi'ni değerlendiren Demirtaş, "Newroz sonrası ortaya atılan tartışmalar bu sonuçları örtmeye, bulandırmaya, sulandırmaya dönüktür. Dünyanın neresinde 2 milyon insan sokağa çıksa bu mesajları haykırsa o Başbakan çıkar 'bu mesajları aldık değerlendireceğiz' der. Yoksa 'biz bu talepleri tanımayız' derse o yönetimin adı demokrasi olmaz. O yönetim de meşru olmaz" dedi.

AKP'nin torbası boş

Daha sonra gazetecilerin sorularını yanıtlayan Demirtaş, kopan müzakere sürecinin yeniden başlaması, çatışmaların önüne geçilmesi için siyasetçiler olarak inisiyatif almaya hazır olduklarını söylemek için AKP Hükümeti'nden bir bakan ile görüşme yaptıklarını dile getirdi. Ancak bakanın kendilerine, "Biz zaten Kürt sorununu çözdük. Konseptimiz başarılı olmuştur. Güvenlik politikalarını uygulamaya kararlıyız" dediğini aktaran Demirtaş, "AKP'nin torbasında Kürt halkına dair kırıntı dahi yoktur. Tutuklamaların ve askeri operasyonların sonuç aldığı ve devam edeceği belirtildi. İnisiyatif alabileceğimizi, tıkanıklığın aşılması için konuştuk. Ama reddedildi. Hükümetin tavrı nedeniyle savaşın tırmanacağı kaygımız vardır" diye konuştu.

Çözümün yolu açık

Demirtaş, Kürt sorununda çözümün net olduğunu belirterek, yolunu da açıkladı:

- Tüm askeri ve siyasi operasyonlar durdurulmalı,
- Öcalan üzerindeki tecride son verilerek, müzakereler için sağlıklı ve özgür ortam sağlanmalı,
- Müzakerelerin sekteye uğraması için siyasetçilerden ve sivil toplum kuruluşlarından oluşan barış komisyonu kurulmalı, Meclis bu komisyona müzakereleri yürütmek için yetki vermeli.
- Her türlü siyasi operasyonlar son bularak, bütün siyasi tutsaklar serbest bırakılmalı,
- Özel Yetkili Mahkemeler kaldırılmalı,
- Basın ve ifade özgürlüğü önündeki engeller kaldırılmalı.

www.haberdiyarbakir.com

AMED

Erdoğan'dan BDP'ye Müzakere Mesajı

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan düzenlenen basın toplantısında, siyasi irade olarak PKK ile kesinlikle bir görüşme yapmayacaklarının altını çizdi.

Erdoğan, Nükleer Güvenlik Zirvesi'nin düzenleneceği Güney Kore'ye hareketinden önce havaalanında bir basın toplantısı düzenledi.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan düzenlenen basın toplantısında, siyasi irade olarak PKK ile kesinlikle bir görüşme yapmayacaklarının altını çizdi. BDP için de, "İmralı ve Kandil

yerine kendi iradeleriyle konuşurlarsa müzakerelere devam ederiz" dedi.

Siyasi irade olarak PKK ile kesinlikle bir görüşme yapmayacaklarını söyleyen Erdoğan, 'Terörle mücadele, siyasetle müzakere' sözünü yineledi.

Erdoğan, şunları söyledi:

"Benim daha önceden yapmış olduğum bir açıklama var. Bu açıklama hükümetimizin ana ilkesidir: Terör örgütüyle sonuna kadar mücadele, siyasi uzantısıyla müzakere. Biz buna her zaman hazır olduğumuzu söyledik. Tabii ki terör örgütüyle bizler siyasi irade olarak bir masada asla bir görüşme yapmayız. Fakat parlamento çatısı altında olan uzantılarıyla arkadaşlarımızın görüşmeleri oldu, dürüst davrandıkları sürece bundan sonra da olacak. Ama onlar da dürüst davranmazlarsa onlarla da görüşecek değiliz. Tabii bizim derdimiz çözümdür. Kendi iradeleri yoksa kendi iradelerini kullanmıyorlarsa İmralı ve Kandil'in ağzıyla konuşuyorlarsa onlarla da müzakereleri keseceğiz."

www.haberdiyarbakir.com

1:4-=.QXD 1/1/2004 9:52 AM Page 10

Osman Baydemir: Çiller Başaramadı Sen de Başaramazsın

Diyarbakır'ın Ergani İlçesi'ndeki newroz kutlamalarına katılan Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir, alanda toplananlara Kürtçe hitap etti. Diyarbakır'ın Ergani İlçesi'ndeki newroz kutlamalarına katılan Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir, kürtçe yaptığı konuşmasında: "Anneler, gün gelecek gerillalar ovaya inecek. Gerilla ve asker anneleri kol kola halay çekecek" dedi.

Baydemir, "Bu halk zorla, baskıyla, yıldırma politikasıyla başını eğmedi, eğmeyecektir. Devletin uyguladığı tasfiye politikası beyhudedir. Devlet bu newrozda kan döktü. Yüzlerce insan gözaltına alındı, yaralandı. Newroz yasaklanarak sonuç alınsaydı, zamanında Çiller başarırdı. O zaman Çiller başaramadı, Başbakan, bugün sen de başaramayacaksın" dedi.

Operasyonlar yayılıyor

Şırnak'ta çatışmalar sürerken Türk ordusu, Bingöl, Siirt, Muş ve Amed'de operasyon başlattı. Siirt ve Bingöl'de de çatışma çıktı.

Şırnak'ın Cudi Dağı'nda 21 Mart'ta başlayan operasyonda çatışmalar devam ederken Türk ordusunun kayıpları da artıyor. Dün yaşanan çatışmalarda 1 özel harekat polisi daha öldü, 3 özel harekatçı yaralandı. Böylece ölü sayısı 7'ye yaralı sayısı ise 13'e ulaştı. Çatışmaların Cudi'nin Tuşimya Vadisi ve Hesena Köyü civarında yoğunlaştığı öğrenildi. Hava destekli operasyon kapsamında Cudi'nin Derya Kela, Derya Bizina, Heblêr, Şax ve Girê Çolya bölgelerine özel harekat timi ve jandarma sevki de devam ediyor. Siirt'in Baykan İlçesi ile Bitlis il sınırında bulunan Çeltikli mevkiinde de dün çatışma çıktığı öğrenildi. Çatışmaların devam ettiği bölgeye, Bitlis ve Siirt'ten takviye kuvvetlerin gönderildiği ve helikopterlerin de bölgeye gittiği öğrenildi. Amed'in Lice ile Bingöl'ün Genç ilçeleri arasında yoğun askeri hareketliliğin olduğu bildirildi. Yerel kaynaklardan edinilen bilgilere göre, yüzlerce sivil ve askeri araçla bölgeye geçişler oldu. Muş merkeze bağlı Zengok, Şenyayla ve Kozme Dağı'na yönelik hava destekli operasyon başlatıldı.

HABER MERKEZİ
www.haberdiyarbakir.com

İnsan hakları kurumlarından itiraz

5 insan hakları örgütü Türkiye Meclisi'nee sevk edilen Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanun Tasarısı'nı eleştirdi; sivil toplumun katkısı olmadan oluşturulan, devlet güdümlü bir kurumun anlamsızlığını vurguladı.

İnsan Hakları Derneği, İnsan Hakları ve Mazlumlar İçin Dayanışma Derneği, Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi ve Helsinki Yurttaşlar Derneği, ortak bir açıklama yaparak Türkiye İnsan Hakları Kurumu (TİHK) Kanunu Tasarısı'nı eleştirdi. İHD Genel Merkezi'nde dün yapılan toplantıya 5 örgütün temsilcisi de katıldı. Bir önceki parlamento döneminde de gündeme gelen tasarıda ısrar etmenin hiçbir meşruiyeti olmadığını söyleyen insan hakları örgütleri, tasarının tekrar Meclis gündemine alınmasının "büyük bir şaşkınlık, hayal kırıklığı ve öfkeye" yol açtığını dile getirdi. Ortak açıklamada, konuyla ilgili olarak geçmiş dönemlerde ulusal ve uluslararası insan hakları kuruluşlarının defalarca anlatılan eleştiri ve itirazları da hatırlatıldı.

En çok devlet ihlal eder

Tasarının, Türkiye'nin de taraf olduğu Paris İlkeleri'ne aykırı olduğunun altını çizildi. Paris İlkeleri çerçevesinde bir ulusal insan hakları kurumunun oluşturulmasının zaten bir yükümlülük olduğuna da dikkat çekilen açıklamada, bu kurumun niteliği anlatıldı. Ulusal insan hakları kurumlarının diğer devlet kuruluşlarından ve siyasal iktidardan özerk olmasının zorunluluğu vurgulandı. Açıklamada, "Ulusal insan hakları kurumlarının oluşturulma süreçlerinin kurulması ihtiyacı basit bir çelişkiden doğmaktadır; 'Olası ihlalcinin aynı zamanda koruyucu olmasının mümkün olmadığı gerçeğidir.' Evrensel bir gerçeklik olarak biliyoruz ki insan haklarının en büyük ihlalcisi devletler ve hükümetlerdir. Dolayısıyla ihlalleri önlemeye, hakları korumaya yönelik olarak oluşturulacak bir kurumda mutlak surette yönetim hiyerarşisinden bağımsız, onu dışarıdan gözlemleyebilen ve denetleyebilen bir örgütlenme modeline sahip olmak zorundadır" denildi. Ulusal insan hakları kurumunun oluşturulması sürecinin ülkede insan haklarının geliştirilmesi ve korunması için varolan sivil toplum kuruluşlarının katılımına açık olmasının gerekliliğinin altı çizildi.

Devlet merkezli yaklaşım var

Ortak açıklama yapan insan hakları örgütleri, Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanun Tasarısı'nın mevcut haliyle neden kabul edilemez nitelikte olduğunu da birkaç başlıkta ortaya koydu:

- Tasarı uluslararası kriterlere aykırı olarak katılımcılık, kapsayıcılık ve şeffaflık ilkeleri dikkate alınmaksızın hazırlanmıştır.

- Tasarıda birey/yurttaş merkezli olarak değil, devlet merkezli bir yaklaşım egemendir.

- Kanun tasarısı ile öngörülen Türkiye İnsan Hakları Kurumu, var olan diğer insan hakları kurumları gibi bir hükümet kurumu olarak tasarlanmıştır.

- Türkiye İnsan Hakları Kurumu, diğer önceki tüm insan hakları kurumları gibi bir başkanlık mekanizması olarak tasarlanmıştır. Başkanın istememesi durumunda kurumun çalışma imkânı neredeyse yoktur.

- Üyelerin atanması herhangi bir nitelik aranmaksızın hükümetin inisiyatifindedir.

- Tasarıda kurum üyelerinin tarafsızlık ve bağımsızlığı, bilhassa da kurumun mali bağımsızlığı yeterince güvence altına alınmamaktadır. Kurumunun bağımsızlığını koruyabilmesi için kendi bütçesini kendisinin oluşturması, bütçenin önemli bir kısmının Meclis onayıyla genel bütçeden ayrılması gereklidir.

- Tasarıda personel yapı ve sayısının 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanuna tabi kılınmasının kurumun bağımsızlığını olumsuz yönde etkileyecektir.

- Kurul üyelerinin çoğulculuğu ve katılımcılığı güvence altına alınmamıştır.

Tasarı geri çekilmeli

Açıklamada, Meclis'e sevk edilen tasarının sonucunda oluşturulacak "Türkiye İnsan Hakları Kurumu"nun mevcut "sorunlu ve işlevsiz resmi insan hakları kurul ve kurumları"ndan hiçbir farkı olmayacağı söylendi ve "Demokrasinin ve insan haklarına saygının gereği olarak Tasarı derhal geri çekilmeli ve yapılan eleştiriler ışığında evrensel standartlar ve halkımızın gerçek ihtiyaçları öncelenerek katılımcı bir biçimde yeniden hazırlanmalıdır" denildi.

ANKARA

Batman Valisi çark etti

Ahmet Türk'ün, „Beni yalancı çıkaran valiyle hesabım var" sözleri üzerine dün yeni bir açıklama yapan Batman Valisi Ahmet Turhan, saldırının üstünün kapatılmayacağını söyledi. İçişleri Bakanlığı müfettişlerinin 5 kişilik komisyonla Batman'daki olaylar sırasında çekilen görüntüleri izleyeceklerini açıkladı.

Vali Turhan, sadece Milletvekili Türk'e değil, olaylarda vatandaşa silah çeken, tekme atan ve agresif davranan polisler hakkında da soruşturma açılacağını ileri sürerek, „O gün Batman'da görevli bin 600 memurumuzun dışında 200 görevli de çevre illerden gelmişti. Özellikle milletvekillerinin korunmasına yönelik önlemlerimiz var. Bir milletvekilinin saldırıya uğraması bizim de zaafımız olur. Fakat hata yapan memur varsa da sonucuna katlanacaktır" dedi.

İçişleri Bakanlığı müfettişlerinin yanı sıra Cumhuriyet Başsavcılığı'nın da Ahmet Türk'e saldırı olayını çok yönlü araştırdığını ifade eden Vali Turhan, „Bu olay artık adli bir sürecin sorumluluğunda. Olayın kapatılması söz konusu değil. Ben kimseyi 'yalancı' konumuna düşürmedim. O anda çekilen 5 saatlik görüntüleri kare kare inceledim. Saldırıya yönelik her hangi bir görüntüye rastlamadığımızı açıkladık. Elinde görüntü bulunanları bize başvurmalarıyla olayın çabuk aydınlanabileceğine işaret ettik. Burada kimsenin bu meselenin üzerini kapattığı yok. Artık hata yapanın yanına kar kalmıyor" diye konuştu.

Türk: Suskun mu kalacağız?

Ahmet Türk de şikayetçi olacağını açıkladı. Savcının hala ifadesini almadığını belirten Türk, „Tabi ki şikayetçi olacağım. Zulme karşı mücadele ediyoruz. Böyle bir zulüm yaşanmışsa bunun karşısında suskun mu kalacağız? Şahsa karşı bir şikayet değil, devletin zulmüne karşı bir tutum, bir polis memuru değil, buna emir veren, talimat veren ve bu zulmü yaşatanların bizi yalancı çıkarmaya yönelik davranışlarından dolayı şikayetçi olacağım" dedi.

Aydoğan: Polisi teşhis edebilirim

Saldırı sırasında Ahmet Türk'ün yanında olan BDP Amed Milletvekili Nursel Aydoğan da Batman Cumhuriyet Savcılığı'nı aradığını ve tanık olmak istediğini bildirdiğini açıkladı. Aydoğan, polislerin taş ve gaz bombalarıyla kendilerini öldürmek istediğini belirterek, kendilerine yönelik taşlı saldırıyı başlatan ve Ahmet Türk'ün gözüne yumruk atan 2 polisi de teşhis edebileceğini söyledi.

1:4-=.QXD 1/1/2004 9:53 AM Page 11

Barzanî dikare navbera PKK û hikûmetê de rolê serekî bileyîze

Bi rojane di rojeva Tirkiyê de behsa projeyeke nû ya ji aliyê hikûmeta Tirkiyê ve tê kirin. Li gor vê projeya nû wê Qendîl û Îmralî ji derveyî çareseriya pirsa Kurd bên hêlan û gel wê mûhatab bê girtin. Serokê HAK-PAR'ê derbarê projeya di rojeva Tirkiyê de ji Rûdawê re got: “Bernameyekî berçav ku ji aliyê hikûmetê ve hatî îlankirin nîne, tenê spekulasyon û şîroveyên rojnamevanan hene.” Bozyel diyar kir ku Barzanî dikare navbera PKK û hikûmetê de rolê serekî bileyîze.

Ev çend roje di çapemeniya Tirkiyê de behsa projeyek nû ya ji aliyê hikûmeta Tirkiyê ve tê kirin. Li gor projeya nû ya behsa wê tê kirin, wê Serokê PKK'ê Abdullah Ocalan û yên li Qendîlê ji derveyî çareseriya pirsa kurd bên hêlan û ji bo çareserkirina pirsa Kurd wê gel muhatab bê girtin.

Gotina muhatabgirtina gel, gotarekî vale ye

Serokê Partiya Maf û Azadiyan (HAK-PAR) Bayram Bozyel derbarê projeya ku behsa wê tê kirin de ji Rûdawê re got: “Tiştên niha di çapemeniyê de tên belavkirin, ne tiştên konkret in. Bernameyekî berçav ku ji aliyê hikûmetê ve hatî îlankirin nîne, tenê spekulasyon û şîroveyên rojnamevanan derbarê daxuyaniyên Erdogan de hene. Erdogan jî tiştên nû nabêje û ji mêj ve dibêje, em rêxistinên kurdan muhatab nagrin û em tenê gel digrin. Ev jî gotarekî vale û ji bo çareserkirina pirsa kurd ne gotarekî kêrhatiye. Li Tirkiyê pirsa kurd, rêxistin û partiyên kurdan hene, pêwîste kesên bixwazin pirsa Kurd çareser bikin an jî gavan bavêjin, divê bi wan re bikevin nav hevdîtinan.”

Bozyel wiha pêdeçû: “Li parlamentoya Tirkiyê grûbeke Kurdan (BDP) heye, partiya me HAK-PAR û wekî din partiyên Kurdan hene. Ger hikûmet dilsoz be û niyeteke wan a çareserkirinê hebe, dikare bi vane re jî hevdîtinan bike. Lê xwiyaye mejiyê hikûmetê tevlîheve û bernameyeke wan a zelal nîne. Piştî xetimîna projeya pêşîvekirinê, niha hikûmet hinek astrûmanên din dane pêşiya. “

Serokê HAK-PAR'ê li ser pirsa gelo ‘Hikûmet ji bo çareseriyê amadeye?’ de got: “Tû bernameyek nîne. Îro ji bo tiştekî berçav ku mirov bikare bêje ji bo çareseriya pirsa kurd ji aliyê hikûmetê ve bikeve pratîkî nîne. Tenê armanca wan ewe dibêjin, emê pirsa şer çareser bikin. Ew jî ne bi rêya dilogê bi rêya şer û şiddetê. Ew jî ne rêya mantiqe û bi vê yekê pirsgirêk çareser nabe.”

Ger niyeta çareseriyê hebe, aktor hene

Li gor projeya ku behsa wê tê kirin, tê gotin ku wê di vê pêvajoyê de Ocalan û Qendîl ji derve bên hêlan. Bayram Bozyel derbarê vê yekê de jî got: “Li gor min ya giring ewe hikûmet dixwaze vê pirsê çareser bike yan na. Ger bixwaze çareser bike, muhatap ne giring in. Ocalan, PKK, BDP, HAK-PAR û yên din jî dibin. Li gel me ger niyetek hebe, ev aktor jî dikarin ji bo vê pêvajoyê bibin arîkar. Lê ger proje û nexşe rêyeke hikûmetê tûne be, meseleyên din ne bingehîn in. Li gor min ne mesela Ocalan, mesela niyeta hikûmetê meseleya bingehîne û gelo dixwaze vê pirsgirêkê çareser bike yan na.”

Duh Serokwezîrê Tirkiyê Recep Tayîb Erdogan diyar kir ku ti hevdîtinên wan ligel PKK'ê nîne û bêyî ku navê BDP'ê bêne got: “Ger li cihê Qendîl û Îmralî bi îradeya xwe biaxivin, em dikarin bi wan re mûzakereyan berdewam bikin.”

Tiştên îro Ocalan tîne ziman, BDP jî dikare bêne ziman

Bayram Bozyel derbarê van daxuyaniyên Erdogan de jî got: “Pirsgirêk eve, hikûmet dixwaze kîjan daxwazên Kurdan bêne cih. Tiştên îro Ocalan tîne ziman, BDP jî dikare bêne ziman. Ev jî meseleya nasnameya Kurdan, dayîna mafê Kurdan û pejirandina statûya Kurdan e. Ev jî ne şerte ku bi Ocalan re bê nîqaşkirin, ger van mafan bide, BDP û rêxistinên din jî dikarin baxivin. Ango tiştên bi Ocalan re tên nîqaşkirin, dikarin bi rêxistinên din re jî bên axaftin. Ji bo çareseriya pirsa Kurd, efûyeke giştî û berdana girtiyên siyasî jî xaleke giring e.”

Barzanî dikare roleke dîrokî bileyîze

Serokê HAK-PAR’ê Bayram Bozyel bal kişand ser rolê Serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî ya di vê qonaxê de û got: “Birêz Barzanî dikare rolekî dîrokî bileyîze. Ji ber hem ji aliyê Kurdan û hem jî ji aliyê hikûmetê ve aktorekî cihê bawerîye ye. Dikare navbera Kurdan û hikûmetê, PKK û hikûmetê rol bileyîze. Ji ber xwedî ezmûne, herêmê baş dizane û rolê ku ew bileyîze, Kurd dikarin baweriya xwe pê bênin. Ez bawerim di pêşerojê de birêz Barzanî û Herêma Kurdistanê dikarin di çareseriya pirsa Kurd de rola serekî bileyîzin.”

Duh Hevserokên KCD Ahmet Turk û Aysel Tugluk û Hevserokên BPD’ê Selahedîn Demîrtaş û Gultan Kişanak pêşveçûn û peyama Newroza 2012'an û stratejiya hikûmetê ya li hemberî gelê kurd bi civîna çapemeniyê nirxandin.

Hevseroka KCD'ê Aysel Tugluk, di civîna çapemeniyê de diyar kiriye ku çareseriya bêyî Ocalan nayê qebûlkirin û wiha got: "Em bêyî Ocalan tu çareseriyekê qebûl nakin." Selehattîn Demîrtaş jî got: “Ew ji bo azadiya Ocalan paşve gav navêjin.”

Mihemed Tahir /Rudaw

Barzanî ligel Balyozê Mîrgehên Yekbûyî yên Erebî civiya

Avestakurd – Serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî ligel Balyozê Mîrgehên Yekbûyî yên Erebî civiya.

Li gor MHHK'ê Serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî ligel Balyozê Mîrgehên Yekbûyî yên Erebî li Îraqê Ebdula Brahîm Elşehî û şande ligel civiya. Di hevdîtinê de behsa têkiliyn di navbera her du aliyan de û çawaniya pêşxistina wan hat kirin.

Osman Baydemîr Pêşniyariya Parlamentoya Herêmî Kir

AVESTAKURD - Şaredarê bajarê mezin yê Amedê Osman Baydemîr, beşdarî civîna ku ji aliyê Zanîngeha Artuklu û Enstîtûya Zanyar ên Rojhilat ve hat lidarxistin bû.

Civîn bi navê “Zagona Bingehîn: Pêşeroj û Nûvabûn” pêk hat. Di civînê de Osman Baydemîr axifî û li ser girîngiya parlamentoya herêmî sekinî û got: “divê him rêvebiriya navendî him jî a herêmî hebe. Di bin baskên rêvebiriya herêmî de divê parlementoyên herêmî ergên xwe bi cih bînin. Divê endamên parlamentoya herêmî bila bi hilbijartinê bên ser kar. Mînak, endamên Parlamentoya Herêma Kurdistanê, bajar, navçe û deverên din yên di nav sînorên herêmê de dimînin, li wan derana wê hilbijartinan çêbikin û bi wî awayî divê endamên parlamentoyên herêmî bên peywirdarkirin.” (Mîrza Firat)

"Francois Hollande" bi mafên kurdên Sûriyê re ye

AVESTA KURD - Bi boneya cejna Newroza 2012, siyasetmedarê frensî "Francois Hollande" yê ku wê ji aliyê partiya Sosyalîst ve dakeve hilbijartinên seroktiya welatê Frensa, nameyek şandibû ji miletên Kurd ûlranî û Afxanî re, tê de gotibû ku ew piştgiriya mafên miletê kurd li welatên ku ew lê dijî dike, bi taybetîmafên miletê kurd li Sûriyê yê gelek qurbanî di bindestiyê de pêşkê kiriye.

Helîkoptereke Sûriyê ket!

Avestakurd – Hat zanîn, îro helîkoptereke artêşa rêjîma Sûrî li bajarê Rihayê (Ûrfa) ket.

Îro (25.3.2012) helkoptereke leşkerî ya artêşa rêjîma Sûrî li bajarê Rihayê ket. Jêder ketina helîkopterê pişt rast dikin, lê waliyê Rihayê Celaledîn Guvenç dide diyarkirin ku heta niha tu agahî der barê ka helîkopter ketiye yan na de negihiştiye destê wan.

Avestakurd

Di salekê de 676 kes hatine îdam kirin

Avestakurd – Îdamkirina kesan ku weku tawana li dijî mafê mirov û rêbazeke ne mirovî tê bi nav kirin, hêj li gelek welatan berdewame.

Derkete holê li sala 2011'an 676 kes hatine îdam kirin. Li gor rapora Amnesty, piraniya van kesên hatin îdam kirin li welatên; Yemen, Îran, Erebistana Siûdî û Îranê îdam bûne. Li gor raporê, li sala 2011'yê de der barê 18 hezar û 750 kesan de

hatiye birîn û ji wan 676 kes hatine îdam kirin. Rapor balê dikişîne ser hijmaran û dibêje ku li Îranê 360 kes, li Siûdiyê 82 kes, li Îraqê 68 kes û li Yemenê 41 kes hatine îdam kirin.

Avestakurd

1:4-=.QXD 1/1/2004 9:53 AM Page 12

Obama û Erdogan hevtînek girîng pêkanîn

Li Seul paytextê Koreya Başûr serokê Amerîka Obama û serokwezîrê Tirkiye hevtînek dirêj pêkanîn. Hevtînê de giranî li ser rewşa Suriye û serdana Erdogan ya Îranê hate sekinandin.

Piştî hevdîtinê Obama û Erdogan konferansek rojnemevani de behsa naveroka civînê kirin û bersiva pirsên rojnemevanan dan. Obama di derbarê Îranê de got: Divê di rewşa Îranê de hinek pêşkeftin pêkwerê. Herweha hat diyarkirin ku serdana Erdogan ya Îranê piranî wê pirsa suriye bê rojevê.

Li gora rojnemevanek Tirkî Erdogan û Obama li ser serdana serok Kurdistanê ya Amerîka jî sekinîne û Tirkiye ji Obama daxwaz kiriye ku midaxeleya Surî divê demek kurt bîte rojevê.

Di vê derbarê de Erdogan got: Eger midaxeleya Suriye bimînê heta hilbijartinên serokatiya Amerîka, dê gelek xwîn bête rijandin. Herweha Erdogan ji Obamaya xwestiye ku rojek zîtirîn divê midexaleyek li ser Suriye çêbibe.

Wek din Obama ji Erdogan xwestiye ku, bila Tirkiye li himber Israîl siyasetek nermtir rêve bibe. Niha çav li serdana Erdogan ya Îranê ye. Herweha serdana serokê Kurdistanêya Amerîka jî gelek girîng tê nirxandin.

Pisporên siyasî dibêjin ku piştî serdana serokê Kurdistanê ya Amerîka û serdana Erdogan ya Îranê rewşa herêmê dê behtir zelal bibe.

Emerîka plana Tirkiyê a çekdarkirina muxalefetê û herêma tampon veto kiriye

Avestakurd – Hat zanîn, Emerîka plana Tirkî a çekdarkirina muxalefeta Sûrî û avakirina herêmeke tampon li ser xaka Sûrî veto kiriye.

Derkete holê Rêveberiya Serokatiya Emerîka Barack Obama pêşniyariyên Tirkî a mudaxelekirina ser Sûrî red kiriye. Li gor nivîsa Tony Bardan di malpera NOW ya Libnanî de belav bûyî, di hevdîtina (13'ê Sibatê) di navbera Wezîrê Karê Derve yê Tirkî Ahmet Davutoglu û Wezîra Karê Derve ya Emerîka Hillary Clinton de, Emerîka pêşniyariyên Tirkî ya der barê çekdarkirina hêzên muxalefeta Sûrî û avakirina herêmeke tampon veto kiriye. Di hevdîtinê de Clinton plana çaresekirina bi rêka siyasî derxistiye pêş û gotiye ku divê em der barê vê mijarê de Rûsya bigihînin baweriyekê. Ango, ev tê wateya ku Emerîka red kiriye ku Tirkî û Erbesutana Siûdî serokatiyê ji pêvajoya Sûrî re bikin.

Avestakurd

Erdogan: Bi devê Öcalan û Qendîlê xeber nedin

Devlet Bahçelî serokê MHPê di daxuyaniyekê de behsa kuştina 6 polîsên hêzên taybet li çiyayêCudî kir û got:

- PKK li ser encamdana kiryarên terorîstî berdewam e û pêwîste bi zûtirîn dem rê li pêşiya êrîşên PKKê bê girtin û tekoşîneke karîger û piralî li dijî terorê bê destpê kirin.

Bahçelî got jî ku divê hikûmeta Tirkiyeyê hem di nav axa Tirkiye û hem jî li (bakurê Îraqê) tekoşîna li dijî terorê dest pê bike.

- Ji bona ku PKK li Qendîlê nemîne, desthilatên timam di destê hikûmetê de ne û gel jî di vî warî de li pişt hikûmetê ye. Divê hikûmet wan desthilatan û piştgiriya gel bikarbîne û PKK li Qendîlê jinav bibe.

Serokwezîrê Tirkiyeyê di bersiva daxuyaniyên Devlet Bahçelî de got:

- Her dema pêwîst kiribe, me operasyonên leşkerî li nav axa bakurê Îraqê encam dane. Em hertim vê pirsê dinirxînin û her dema pêwîst bike em dê wan operasyonan encamp bidin.

Erdogan di berdewamiya bersiva daxuyaniyên serokê MHP de got:

- Tekoşîna me li dijî PKKê û yên ku siyaset û rêbaza wê (mexsed jê BDP û KCK ye) diçe, heta dawiyê dê berdewam be û bi tu awayî li gel PKKê li ser masekê em na civin.

Serokwezîrê Tirkiyeyê got jî ku, ew li parlamentoyê digel dirêjepêderên siyaseta PKKê hemû dema dirûnin û:

- Eger ew di pirsa aşitiyê de niyet pakij bin, bila bi devê Ocelan û Qendîl xeber nedin, bila bi devê xwe baxivin, ji bona nehêlana terorê em amadene bi wan re rûnin.

Yekîtiya Rojnamevanên kurd li Sûriyê ji aliyên siyasî re kar nake

AVESTA KURD - Duh (24-3-2012) Yekîtiya Rojnamevanên kurd li Sûriyê di daxuyaniyeke xwe de gotibû piştî ku ew di 10-3-2012 li bajarê Qamişlo hatiye damezirandin, ew bi piştgiriya hin aliyên siyasî yên kurdî hatiye tewanbarkirin.

Yekîtiya Rojnamevanên kurd li Sûriyê ji nû ve teqeze dike ku ji bo siyaseta ti aliyên siyasî yên kurd kar nake, ew tenê ji bo pêşxistina karê ragihandinê yêprofisyonal li Sûriyê wê kar bike.

I.K

Îraqê Sûriyê venexwend civîna Bexdayê

Avestakurd – Îraqê hemû welatên Erebî bi fermî vexwend civîna ku dê li 29'ê vê mehê li Bexda li dar bikeve.

Lê, Îraqê daxwazname ji rêjîma Sûrî neşand. Li gor Wezîrê Karê Derve yê Îraqê Hoşyar Zêbarî ji rojnameya Hewlêr re axivî û der barê Civîna Wezîrên Darayî û Aborî de got ku, ji ber rewşa Sûrî ya niha daxwazname ji Sûriyê re nehatiye şandin û got jî dê hemû welatên erebî yên hatin vexwendin tevlî vê civînê bibin.

Avestakurd

Pilana nû a çareseriya pirsa kurd

Li gor rojnameya Tarafê a tirkî, hikûmeta Anqereyê ji bona çaresrkirina pirsa kurd û PKKê li Tirkiyeyê, pilaneke nû amade kiriye.

Li gor wê pilana nû a hikûmeta Tirkiyeyê, mixatin Barzanî dibe, ne Ocelan û Qendîl û ne jî tayê PKK li Ewropa.

Di pilana nû de, Anqere çaverê dike ku Barzanî rola xwe ya karîger bilîze û wisa bike ku, PKKê razî bike çek deyne. Rojnameya Tarafê pilana nû a hikûmeta Tirkiyeyê eşkere dike û dibêje ku, heta PKK çek nedeyne û îlan neke ku ew dê dev ji tekoşîna çekdarê berdin, hikûmeta Tirkiyeyê bi tu awayî peywendî û diyalogê bi PKKê re nake. Pisa kurd li parlamentoyê digel nûnerên kurd ku, ji aliyê gel ve hatine hilbijartin dê bê minaqeşe kirin.

Taraf dinivîse ku di wê pilana nû de Barzanî tê dikeve pêş û rola wî ji hemû aliyên din zêdetir dibe.

Şerefedîn Elçî li dor pilana nû a hikûmeta Tirkiyeyê a ji bo çareserkirina pirsa kurd û PKK li Tirkiyeyê got:

- Eger Barzanî di navbera hikûmetê û PKKê de bibe navbeynkar, dê fêdeyeke mezin bigihîje pirosesa çareserkirina pirsa kurd. Lê jibona ku Barzanî bibe navbeynkar, dive dewlet di siyaseta xwe guhertin û reforman bike. Ji aliyekî şer û kiryarên leşkerî berdewam bin û agirê şerî dirêj bike û ji aliyek din daxwazê ji Barzanê bike ku bibe navbeynkar. Raste Barzanî dixwaze bibe navbeynkar û dê tesîra wî jî hebe, lê ez ne di wê bawerîyê deme ku Barzanî xizmeta helwestê nuha yê hikûmeta û dewletê bike.

Li Sûriyê 54 kes li ser destê hêzên Esed hatin kuştin

Avestakurd – Duhî (24/3/2012) li hin bajarên Sûriyê di encama êrîşên hêzên Esed de 54 kes hatin kuştin.

Duhî hêzên rêjîma Sûriyê li hin bajaran êrîşî xwepêşandaran kir û di encam de 54 kes kuştin. Li gor daxuyaniya rêxistina mafê mirovan ya Sûrî, li Îdlibê 22 kes, li Sermîn 18 kes, li Himûsê 12, li Deraa 9, li Heleb 3, li Laziqiyê 1 û li Reqeya jî kesek hatine kuştin

Avestakurd

1:4-=.QXD 1/1/2004 9:53 AM Page 13

Премьер-министр Ирака Нури аль-Малики поздравил курдов с Наурузом

"Я выражаю самые сердечные поздравления курдскому народу, который вместе с арабским народом боролся за освобождение Ирака от диктатора и свободу, принеся много жертв. Я поздравляю курдов в этот праздничный момент и прошу всех объединиться и сохранить национальную идентичность Ирака, потому что все иракцы, какой бы национальности и религии они ни были, едины. И Ирак останется единым и местом свободной жизни".

Так звучит поздравление Премьер-министра Ирака курдскому народу.

Как полагают наблюдатели, поздравление Малики является замаскированным ответом на резкую речь Масуда Барзани накануне, направленным на смягчение ситуации.

В Тбилиси пройдет фестиваль курдской культуры

21-22 марта в Тбилиси в Event Hall пройдет 9-й Бадрхановский фестиваль курдской культуры. Организатор фестиваля – г-н Хамид Бадрхан.

На открытии фестиваля выступят посол Ирака в Грузии г-н Таиб Барвари, министр культуры и защиты памятников Грузии - д-р Николай Руруа, а также представитель Синдиката журналистов Курдистана г-н Ахад Амин Хамад и представитель Союза курдских писателей Мустафа Карим Салих. Запланированы выступления об исторических отношениях между курдами и грузинами, о роли курдов на Ближнем Востоке, о женском вопросе и женской литературе в Курдистане, о курдской журналистике. Будут продемонстрированы документальные фильмы об интеллигенции Курдистана и г-же Даниэль Миттеран. Во время фестиваля будут проходить демонстрации курдской моды, фотовыставки и ярмарка курдских книг (издательство "Бест", Курдистана)

Курдский спор о национальном флаге

Молодежные группа, связанная с Рабочей партией Курдистана (РПК) удалилась с заседания международной молодежного курдской конференции в Эрбиле в этом месяце в связи с разногласиями по поводу курдского национального флага.

Курды часто разочаровываются по поводу отсутствия согласия между курдами и в диаспоре, и их родных странах, но я думаю, что это является логическим следствием того, чтобы они являются лицами без гражданства в четырех странах мира.

Национальный гимн и флаг являются самыми сильными заявлениями национальной идентичности. Цель этих национальных символов отличить одну этническую группу от других, подтвердить идентичность и границы, и создать солидарность.

Курдские националистические движения хотят отличать себя от государств, в которых они действуют, и обозначать национальные границы, наложенные на них. Многие этнические группы создают национальные флаги для использования их в своей национальной мобилизации - и часто расходятся во мнениях относительно цвета флага, границ и других вопросов.

Просто потому, что курдское национальное движение образовалось из хаоса, последовавшего за падением многих империй после Первой мировой войны, оно не может навязать государственный флаг, гимн и язык (существует множество диалектов курдского) для всего курдского населения, в настоящее время разделенного четырьмя границами, и страдает от политической разобщенности.

В результате курдские националистические движения были созданы во всех четырех странах - Иране, Ираке, Сирии и Турции, имеющих разные политические интересы, - и часто призывали бороться друг с другом, или работать с "врагом врага". Например, в Турции Курдская рабочая партия сотрудничала в течение короткого периода с Сирией, ДПК / ПСК в Ираке - с Ираном, Сирией и Турцией, а KDPI - с Ираком.

ДПК в настоящее время поддерживает хорошие отношения с Турцией, а Турция является главным врагом РПК. В какой-то момент один из самых важных лидеров РПК Мурат Карайылан сказал, что он готов драться с Турцией, но не с Ираном или Сирией в связи с заговором против них. Эти меры в основном являются результатом географических реалий, а не разных политических идеологий курдских партий.

Одним из результатов политической разобщенности является несогласие по курдскому национальному флагу. Хотя курдские национальные цвета - зеленый, красный и желтый - принимаются большинством курдских националистов, Курдская рабочая партия видит флаг, принятый правительством Курдистана (KRG) в качестве флага “южного Курдистана" (Иракского Курдистана).

А некоторые в РПК видят этот флаг только как флаг лидера ДПК Масуда Барзани, а не как курдский национальный. Это также одна из причин, почему РПК никогда не называет своих бойцов "пешмарга", но "партизанами".

Некоторые курды в Турции видят пешмарга тесно связанными с ДПК и ПСК, и не связанными с революционерами РПК, которые в начале были вдохновлены коммунистической или социалистической идеей вооруженных революционных движений.

Правительство Регионального Курдистана предлагает провести общенациональную конференцию, в которой курдские организации смогут голосовать за национальный флаг. Существовали планы на такую курдскую конференцию и раньше, но многие по-прежнему уверены в том, эта конференция будет проходить на фоне различных политических интересов основных курдских партий (ДПК, ПСК, и РПК), так что, вероятно, что курдские разочарования по вопросу национального флага будут продолжаться.

Курдистан.Ру

Министр иностранных дел Чехии признал свое курдское происхождение

Бывший министр по правам человека Ирака Бахтияр Амин рассказал агентству AKnews, что на одной из международных конференций к нему подошел министр иностранных дел Чехии Карел Шварценберг и заявил - "А знаешь я тоже по происхождению - курд. Мои предки 200 лет назад переселились в Чехию из Кавказа". По словам Бахтияра Амина Шварценберг пригласил его с супругой на обед и во время обеда Карел Шварценберг изъявил желание приехать в Курдистан если его пригласят.

Курдская делегация едет в Болгарию

В конце этого месяца Болгарию посетит делегация их Курдистана.

Как сообщает агентство АК-Ньюс, делегация Ассоциации дружбы между Курдистаном и Болгарией пробудет в Болгарии 15 дней. По словам пресс-секретаря Ассоциации Мухаммада Маджида, визит будет хорошей возможностью для курдского бизнеса.

Ассоциация была создана в Эрбиле в феврале 2011 года.

Курдский спикер принял делегацию парламента Латвии

17 марта 2012 года спикер парламента Курдистана д-р Арсалан Баиз принял делегацию латвийского парламента, в которую вошли г-н Николойс Кабановс, г-жа Марьяна Иванова-Евсеева, г-н Вадмис Паранкис и г-н Игорь Регознис.

Доктор Баиз приветствовал делегацию и поблагодарил ее за участие в церемонии годовщины трагедии Халабджи. Он попросил их поддержать усилия по информированию международного сообщества о трагедии.

Глава латвийской делегации со своей стороны заявил, что они довольны своим визитом в Курдистан и рады, что смогли присутствовать на церемонии в Халабдже. Он высоко оценил развитие, которое происходит в регионе, и выразил надежду, что отношения между парламентами двух стран будет укрепляться и будет наблюдаться развитие и в других областях.

kurdistan.ru

1:4-=.QXD 1/1/2004 9:53 AM Page 14

Малики призвал ускорить созыв национальной конференции

Премьер-министр Ирака Нури аль-Малики обратился к комитету по подготовке общенационального конгресса с просьбой организовать конгресс как можно скорее.

Наблюдатели связывают это обращение с выступлением президента Курдистана Масуда Барзани, который в своей речи на Науруз потребовал немедленного созыва конгресса для разрешения политического кризиса, угрожая в противном случае радикальными действиями со стороны курдов.

Курды Диялы не смогли отпраздновать Науруз из страха терактов

Курды смешанных районов провинции Дияла (Джалавла, Саадия и Каратапа) не смогли отпраздновать Науруз из-за страха перед террористами. Об этом заявил курдский член провинциального совета Джалиль Ибрагим агентству "Хандан".

По его словам, те курдские семьи, которым это позволяло материальное состояние, покинули районы и бежали в Курдистанский регион. Оставшиеся семьи до сих пор ждут появления сил пешмарга.

Курды: Малики просил их способствовать бегству подозреваемого в терроризме Хашеми

Премьер-министр Ирака Нури аль-Малики направил властям в Эрбиле конфиденциальное письмо, в котором просил выслать вице-президента Тарика аль-Хашеми из региона и с этой целью способствовать его бегству за границу.

Об этом заявил журналистам курдский член иракского парламента Фархад Атруши. В связи с этим он призвал к суду над Малики, который, публично требуя у курдов выполнения судебных постановлений, сам при этом призывает их нарушить закон. По словам Атруши, оригинал письма может быть продемонстрирован в любой момент.

И.С. Курдистан.Ру

Российские курды объявили голодовку

С 22 по 26 марта в Московском курдском доме проходит голодовка представителей курдской общины.

Таким образом активисты поддержали акции протеста, начатые в феврале этого года политическими заключенными в восточной Турции, и подхваченные в других частях Курдистана и мира. Голодовки и акции протеста объявлены в защиту Абдуллы Оджалана.

Участники голодовки выдвинули список требований к Европейскому союзу и демократическим государствам. Среди главных требований: устранение опасений по поводу состояния здоровья и безопасности Абдуллы Оджалана; прекращение режима строгой изоляции Абдуллы Оджалана и создание условий для его встреч с адвокатами; принятие шагов для освобождения Абдуллы Оджалана и мирного решения курдского вопроса; осуществление контроля за действиями Турецкого государства в связи с продолжением репрессий и насилия в отношении курдского народа; отмена решения о признании террористическим курдского национально - освободительного движения и его организаций; участие международных структур в решении курдского вопроса демократическим и политическим путем и создание условий для возвращения в политическую жизнь Абдуллы Оджалана. Участники акции голодовки в Московском курдском доме обратились к средствам массовой информации со следующими словами:

"Мы, курды России и стран СНГ, требуем мирного и политического урегулирования курдской проблемы в Турции, и считаем, что гарантом этого является Абдулла Оджалан, выдвинувший идею создания демократической автономии в Демократической Республике Турция".

Курдистан.Ру

Курдский лидер пригрозил Анкаре тотальной войной

Лидер Курдской рабочей партии (КРП) Мурат Карайылан, осуществляющий руководство организацией вместо отбывающего пожизненный срок Абдуллы Оджалана, пригрозил властям Турции "тотальной войной", пишет газета Cumhuriyet: "Сегодня Турция и страны Запада, в частности США, готовятся к военному вмешательству в Сирию. Турция хочет создать в Сирии буферную зону. Они преследуют свои цели. В центре внимания Анкары - наш народ, проживающий в Сирии. Заявляю: если турецкая армия нападет на Западный Курдистан, то весь Курдистан превратится в поле боя". Напомним, что в начале месяца курды Сирии провозгласили место своего компактного проживания на северо-западе страны "автономным Западным Курдистаном" со столицей в Африне.

Курдистан.Ру

В сирийском Алеппо произошли столкновения демонстрантов с полицией

В сирийском городе Алеппо полицейские разогнали оппозиционные демонстрации слезоточивым газом. В массовые акции в экономической столице страны, расположенной примерно в 350 км севернее Дамаска, были вовлечены 20 районов.

Как сообщает ИТАР-ТАСС, манифестации прошли и в густонаселенных предместьях Алеппо. Оппозиционеры требовали ухода с поста президента Башара Асада и скандировали антиправительственные лозунги.

В городах Дераа и Ябруд демонстрации и шествия перетекли в столкновения с полицией. Оппозиционные источники рассказывают, что здесь сотрудники правоохранительных органов прибегали к использованию оружия.

В Кфар-Суса, одном из кварталов столицы, были ранены восемь демонстрантов. В других районах Дамаска — Джубаре, Кабуне, Майдане — для того, чтобы предотвратить массовые митинги после пятничной службы, мечети окружили силы безопасности. Кроме того, во избежание захвата площадь Аббасидов колоннами оппозиционеров из предместий, она была блокирована полицией.

Перестрелки возникли в Хаджр-эль-Асваде и Кудаме, а также в пригородах Думе, Харасте и Артузе. Точное количество пострадавших пока неизвестно.

Демонстрации прошли также в средиземноморских портах Латакия и Банияс, города Хама на реке Оронт и в Дейр-эз-Зора на Евфрате.

В северо-восточной провинции Эль-Хасика состоялось выступление курдов, в эти дни отмечающих свой национальный праздник Навруз. "Азади, азади!" — "Свобода!" — скандировали манифестанты, вышедшие на улицы Камышлы, Дербасии, Амуды и Рас-эль-Айн. В руках у участников акции были курдские флаги, идентичные тем, которые используются в качестве официального символа в Иракском Курдистане. Столкновения правительственных войск и сил оппозиции продолжаются в Сирии уже более года. За это время, по данным ООН, в стране погибли более 8 тысяч человек.

И.С. Курдистан.Ру

1:4-=.QXD 1/1/2004 9:53 AM Page 15

Президент Барзани: если иракский кризис не будет решен в ближайшее время, мы обратимся к народу Курдистана

Поздравительное обращение Масуда Барзани к народу Курдистана

Дорогие курдистанцы в Курдистане и за рубежом!

От всего сердца поздравляю вас с наступлением национального праздника – Науруза!

2500 лет назад курды поднялись против тирании. С тех пор курды находятся в постоянной борьбе за свою свободу и независимость. Это означает очень много. Это означает, что мы - живой народ, и мы никому не позволим угнетать нас. Мы – народ, который должен быть свободным и жить свободно.

Братья и сестры! Очень многие наши соплеменники обращались ко мне с просьбой объявить хорошие новости для всего народа Курдистана. Я вас уверяю, с помощью Божией этот благой день наступит. Мы ожидаем соответствующего момента, и я уверяю, что это сбудется.

Сейчас мы переживаем очень чувствительный момент. Скоро будет сформирован 7-й кабинет, и я желал бы, чтобы все курдистанские политические партии, включая оппозицию, включились в формирование правительства. Хотя, как видно, наши братья из оппозиции не хотят принимать участия в этом, но я надеюсь, что они станут зеркалом для Регионального правительства Курдистана, которое покажет все его недостатки с целью искоренения коррупции, и чтобы наш опыт развивался в лучшем направлении. Естественно, мы сможем иметь разные взгляды и быть в разных политических партиях, но, тем не менее, мы должны оставаться в едином национальном доме. Сегодня Курдистанский регион снова находится под угрозой со стороны недоброжелателей. Они желают, чтобы среди курдистанских сил был раскол. Но когда дело доходит до национальных угроз, все курды и курдистанцы едины. Недоброжелателей мало, и я с большим сожалением отмечаю, что они забыли, как курды делили с ними свой хлеб. Курдистан всегда был местом, в котором находили убежище угнетенные. Кучка людей, которая сегодня в Багдаде навязывает свою волю народу, в свое время была эмигрантами, и двери Курдистана всегда были для них открыты.

Сегодня Ирак находится в очень серьезном кризисе. Мы всегда помогали братьям-арабам, ассирийцам и халдеям, и всем иракцам. После свержения Саддама в 2003 году, мы приложили все силы, чтобы опыт Курдистана был использован в других частях Ирака. К сожалению, они не использовали наш опыт, и мы всеми силами попытались не стать частью религиозной войны. Мы осуждаем убийство любого иракца, будь то в Басре, в Багдаде, в Эрбиле, Наджафе и любом другом иракском городе, и считаем всех своими близкими. Все знают, что курды сыграли ключевую роль в свержении режима и возникновении нового Ирака. Достаточно вспомнить, что, если бы два года назад мы не заключили Эрбильский договор, неизвестно, в каком направлении развивался бы ныне Ирак. Сейчас, к сожалению, кучка людей сосредоточила всю власть в своих руках и создала атмосферу морального террора. Никто не должен критиковать их – иначе они подвергнутся различным преследованиям. Наступило время объяснить всем народам Курдистана и Ирака, в чем заключаются наши противоречия.

1. Соучастие во власти между курдами и арабами, при условии уважения и участия во власти других групп, которые сейчас лишены всех прав.

2. Соблюдение конституции, которая ежедневно нарушается.

3. Выполнение Эрбильского договора, который сейчас не выполняется.

С того момента, когда они пришли к власти, они забыли все договоренности о принципах совместного участия. Это касается судьбы всего Ирака, а не только региона Курдистан. Сейчас мы можем назвать несколько пунктов противоречий между регионом и властями в Багдаде, в том числе, по вопросам Киркука и невоссоединенных районов.

Я благодарю народ Курдистана за то, что он продемонстрировал свое терпение, и может быть, у некоторых людей есть сомнения, что мы сделали далеко не все, что нужно, но мы старались решать вопрос на основе конституции и уважения своей подписи. Если бы этот вопрос решался на основе конституции, мы были бы на это готовы. Мы никоим образом не собираемся отказываться от этих принципов. Для нас это очень важно. Далее, относительно пешмарга. Все знают, какую роль играли пешмарга в освобождении Ирака. Однако сейчас к пешмарга относятся как к врагам. Весь бюджет пешмарга крадется и не выделяется. Хуже всего то, что эта клика ожидает, что, купив F-16, они попробуют начать войну с пешмарга. С таким мышлением они управляют Ираком.

Вопрос нефти и газа. В феврале 2007 года мы согласовали проект Закона о нефти и газе и приняли решение, что, если в течение пяти месяцев проект не будет принят парламентом, то обе стороны (КРГ и центральная власть) получат право заключать договора. В отношении конституции у нас нет противоречий, и мы согласны, чтобы нефть и газ считались собственностью всего Ирака. Сейчас центральная власть Ирака не может терпеть, что компании приходят в Курдистан и заключают договоры, что Курдистан развивается, хотя эти договоры приносят пользу для всего Ирака. Каждая компания, которая заключает договоры, подвергается давлению, угрозам и им разными путями создают проблемы.

Другой пункт – создание миллионной армии, подчиненной одному человеку. Спрашивается, где в мире премьер-министр руководит всеми войсками, одновременно является министром обороны, министром внутренних дел, руководителем разведки и руководителем Совета национальной безопасности? Вчера он отправил письмо Центральному банку Ирака с требованием подчиняться только ему. А что же остается для участия народа? Ничего. С такой ситуацией шииты также не могут согласиться. Они утверждают, что курды якобы изменили свою позицию в отношении шиитов. Но те шииты, которых мы знаем, сторонники аль-Хакима и Садра (отца Муктады – ред.) всегда были друзьями курдов, и курды были с ними плечом к плечу, и сейчас мы хотим быть с ними в одном ряду. Такими путями они не могут защитить права шиитов, а лишь увеличат количество их врагов. Мы говорим: Ирак – для всех, для курдов, шиитов, суннитов, туркменов, ассирийцев и халдеев, в соответствии с их долей населения. Помочь шиитам можно только таким образом, чтобы обеспечить безопасность и стабильность для Ирака. Мы привержены союзу с братьями-шиитами, но не с теми людьми, которые сосредоточили в своих руках всю власть. Я уверен, что шииты, точно так же, как сунниты и курды, не согласны со сложившейся ситуацией.

Уважаемые сестры и братья! Наступило время сказать: хватит! Ирак идет неправильным путем. Кучка людей направляет Ирак по пути диктатуры. Ирак находится в серьезном кризисе. Мы не согласны с такой ситуацией. Поэтому мы просим всех руководителей политических партий и движений Ирака и весь народ Ирака в ближайшее время собраться и найти выход из этого положения. Эту ситуацию следует решить в кратчайшее время, иначе мы обратимся и спросим мнение нашего народа. Наш народ примет окончательное решение, и тогда пусть никто не жалуется.

В конце я посылаю свой поклон мученикам Ирака и Курдистана и всем мученикам национально-освободительных движений во всем мире. Еще раз поздравляю с праздником Науруза и благодарю вас.

Курдистан.Ру

BDP и DTK провели конференцию по итогам Науруза

Конгресс демократического общества (DTK) и Партия мира и демократии (BDP) провели пресс-конференцию по поводу празднования Науруза и новой стратегии правительства Турции.

Сопредседатель DTK Ахмет Тюрк сказал, что курдский народ продемонстрировал свое желание создать свое собственное свободное будущее, а сопредседатель BDP Гюльтан Кишанак отметила: "Мы не можем вести переговоры с правительством, менталитет которого основан на угнетении людей со стороны сил безопасности".

Айсель Туглук, другой сопредседатель КДО, сказала: "Никто из нас не примет решение, которое не будет включать в себя [лидера курдской рабочей партии] г-на Оджалана". "Любой переговорный процесс будет запущен, и вопрос будет решен на основе равенства и свободы, или насилие будет увеличиваться. Правительство должно решить это в данный момент. Мы сделали достаточно, чтобы показать наши добрые намерения. С этого момента, ответственность лежит на правительстве...", сказала она.

Сопредседатель BDP Селахаттин Демирташ заявил, что курдский народ показал, что не откажется от борьбы за свободу Оджалана. Демирташ перечислил предложения по решению курдского вопроса, такие как прекращение всех военных и политических операций, а также изоляции Оджалана, подготовка свободной основы для переговоров об освобождении всех политических заключенных, создание Совета мира со стороны политиков и неправительственных организаций, подавление специально полномочных судов и создание свободы прессы и выражения мнений.

Анкара: 12 турецких солдат и членов РПК погибли в столкновениях близ иракской границы

6 турецких солдат и 6 партизан РПК погибли в ходе перестрелок в горах Джуди (провинция Ширнак, близ границы с Иракским Курдистаном). Об этом заявило государственное турецкое телевидение TPT.

По данным телевидения, курдские партизаны устроили засаду турецким солдатам и убили 4 человек. Немедленно после этого против них была начата войсковая операция, и перестрелки продолжались на протяжении суток.

РПК заявила о гибели 8 турецких солдат, ничего не говоря о собственных потерях.

kurdistan.ru

1:4-=.QXD 1/1/2004 9:53 AM Page 16

ДИПЛОМАТ

№ 11 (159) 26 Март - 1 Апрел 2012 ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Последняя страница

Встреча Президента Талабани и Усама Аль Неджефи

Президент Республики Джаляль Талабани, дал знать,что следующий арабском саммит, который будет, проходит в Багдаде ,для нас очень важен в восстановление ведущей роли руководства и представляя Ирак на арабским и региональном уровни .

Это президент Джаляль Талабани заявил ,во время своей встречи с спикер- парламентом Ирака Усамем аль Неджефием .

В ходе встречи они обсудили ход подготовки к проведения арабского саммита, которая должна пройти в 23 следующего месяца . В этом контексте президент Талабани подчеркнул на важность по-прежнему прилагать все усилия и создать необходимую атмосферу, для успеха этой конференции, которая является историческим поворотным моментом в повышении статуса нового Ирака .

В другом аспекте встречи была обсуждена политическая ситуация в стране, где президент Талабани говорил о необходимости продолжения заседания подготовительного комитета по проведению национальной заседании, которое состоится в соответствии своего срока .В свою очередь, спикер -парламента Ирака от имени депутатов Президенту Талабани пожелал крепкого здоровья . Он также выразил признательность за важную роль, которую играет президент Талабани в новом Ираке.

pukmedia.co/russi/

Встреча президента Талабани и посла США в Ираке

Сегодня в городе Багдаде Президент Ирака Джаляль Талабани принял посла Соединенных Штатов Америки в Ираке Джеймса Джеффри и сопровождающую его делегацию.

В ходе встречи они обсудили пути укрепления американо-иракских отношений и расширения горизонтов сотрудничества в интересах народов двух дружественных стран.

В обзоре событий, Президент рассказал о предстоящем арабском саммите, который будет проходит в конце этой недели в Багдаде, где он пояснил, что подготовка и процедуры, необходимые для проведения этого саммита была завершены, отметив, что саммит Багдад дает указания много для восстановления нового Ирака, его природное существо одним из учредителей Лиги арабских государств .

По поводу важности проведения арабского саммита в Багдаде, посол США объясняя, что есть интерес глобальных и региональных держав ,что этот саммит проходит в условиях задач на различных уровнях, и выразил наилучшие пожелания и уверенность в успешном исходе усилия иракских лидеров, успех этой встречи на высшем уровне, и будет способствовать повышению статуса Ирака и помочь в создании более стабильной региональной окружающей среде и развитию.

На национальном уровне было подчеркнуто обеими сторонами важности расширения возможностей для взаимопонимания и сотрудничества и совместных действий между различными компонентами, в том числе помощь в процессе развития политического процесса , безопасности и экономики и сервисных обслуживании ,для граждан .

pukmedia.co/russi/

На Науруз Курдистан посетило 176 тысяч туристов

Пресс-секретарь Министерства туризма Курдистана Надир Шинаи в интервью телеканалу "Загрос-ТВ" заявил, что на Науруз Курдистан посетило 176 тысяч человек, что в 4 раза больше по сравнению с предыдущим годом. По его словам, этому Курдистан обязан расширению сети услуг

Европейская проблема курдского вопроса

20 европарламентариев в том числе Жозе Бове и президент GUE / NGL Габриэль Циммер, призвали Совет Европы поставить курдский вопрос на повестке дня Совета. Депутаты назвали курдский вопрос и его решение действительно "европейской проблемой".

В петиции на имя Генерального секретаря Совета Европы Турбьерна Ягланда, парламентарии обратили внимание на голодовки, проведенные в Страсбурге и в турецких тюрьмах.

Курды начали бессрочную голодовку с 1 марта в Церкви Санкт-Мориц в Страсбурге, в то время как тысячи политических заключенных в Турции начали бессрочную голодовку, 400 из них - со середины февраля. Здоровье голодающих быстро ухудшается. Депутаты Европарламента просят Совет Европы рассмотреть крик курдов в Турции и положительно отреагировать на их требования.

kurdistan.ru

Allah rəhmət eləsin!

“Diplomat” qəzetinin idarə heyəti və Siyabənd, Vəli, Kərəm, Yusif müəllimlər

Mübariz Əziz oğlu Hacıyevin

vəfatından kədərləndiklərini bildirir, qardaşları Fəxrəddinə, Etibara, Füzuliyə, Məhəmmədə, oğlanları İsmayıl və İbrahimə dərin hüznlə başsağlığı verir və Allahdan səbr diləyirlər.

“Diplomat” qəzetinin idarə heyəti və Siyabənd, Vəli, Kərəm, Yusif müəllimlər

İsrafil Məhərrəm oğlu İsmayılovun

vəfatından kədərləndiklərini bildirir, övladları İqbala, Bilala, Hilala və yaxınlarına dərin hüznlə başsağlığı verir və Allahdan səbr diləyirlər.

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:
TAHİR SÜLEYMAN

ÎMTÎYAZ Û SERNIVÎSAR:
TAHÎR SILÊMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР
ТАХИР СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Xüsusi müxbirlər:
RAMİZ CƏBRAYILOV,
SAKİT ÇIRAQLI

Müəlliflərin mövqeyi redaksiyanın mövqeyi ilə üstüstə düşməyə bilər.

www. Diplomata-kurdi.com
Ünvan: Bakı şəhəri, 40
Küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil-17

Navnîsan: Bakû 40 soqaq
S.Mêhmandarov xanî 25 mal-17

Адрес: Баку 40, улица С.
Мехмандарова дом 25 кв-17

Qəzet “Diplomat” qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnib

e-mail: diplomat_gazeti@box.az
Şəhadətnamə : NFŞ 005004966
BUSB-un2 saylı Sabunçu rayon filialı
VÖEN1800061582
H/h 438010000
Sifariş: 4500